

Johanna Jonkka

# Yritysmuodon muutos ja uuden valinta

Case-yrityksenä toiminimi

Metropolia Ammattikorkeakoulu  
Tradenomi  
Liiketalouden koulutusohjelma  
Opinnäytetyö  
Marraskuu 2011

Tekijä(t) Otsikko  Sivumäärä Aika	Johanna Jonkka Yritysmuodon muutos ja uuden valinta Case-yrityksenä toiminimi 58 sivua + 5 liitettä Marraskuu 2011
Tutkinto	Tradenomi
Koulutusohjelma	Liiketalouden koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Talous ja rahoitus
Ohjaaja(t)	Lehtori Iris Kähkönen
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli analysoida valittuja yritysmuotoja: toiminimeä, avointa yhtiötä, kommandiittiyhtiötä ja osakeyhtiötä. Työssä selvitettiin yritysmuotojen samankaltaisuuksia ja eroavuuksia vertailemalla niiden verotusta, vastuunjakoa, hallinnointia ja varojen jakoa. Tutkimuksessa perehdyttiin myös yritysmuodon muuttamiseen ja sen aiheuttamiin toimenpiteisiin. Työn havainnollistamiseksi, siinä esiteltiin case-yritys, jolle tuli selvittää soveltuvin yritysmuoto. Tätä varten haastateltiin case-yrittäjää, jotta saatiin mahdollisimman paljon tietoa case-yrityksen nykytilasta ja tulevaisuuden suunnitelmista. Saatujen tietojen perusteella pystyttiin vertailemaan yritysmuotoja case-yrityksen näkökulmasta.</p> <p>Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta. Lähdeaineistoa työhön haettiin alan kirjallisuudesta, lainsäädännöstä ja aiheeseen liittyviltä Internet-sivuilta. Tutkimusaineistona käytettiin case-yrityksen tilinpäätöstä vuodelta 2010 sekä case-yrittäjän haastattelua. Haastattelu toteutettiin puolistrukturoituna eli teema-haastatteluna.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksena syntyneet johtopäätökset olivat suoraan case-yrittäjän hyödynnettävissä. Työn tuloksena voitiin todeta toiminimimuotoisen yrittämisen soveltuvan case-yritykselle tällä hetkellä parhaiten. Yrittäjän tulee kuitenkin muistaa, että mikäli liiketoiminnan tulos kasvaa nykyisestä huomattavasti, on syytä verrata yritysmuotoja uudelleen. Työ toimii myös pohjana muille pienyrityksille yritysmuotojen vertailussa.</p> <p>Johtopäätöksenä voitiin todeta yritysmuotojen verotuksen, vastuunjaon, hallinnoinnin ja varojenjaon eroavan toisistaan. Yrittäjän tulisi perehtyä näihin tekijöihin tietääkseen, millainen vaikutus yritysmuodon muutoksella on senhetkiseen yritystoimintaan. Tutkimuksesta myös ilmeni, että yritysmuodon muutoksen hetkellä on tärkeää toimia perusteellisesti ja toteuttaa muutos oikein. Väärin toteutettu muutos aiheuttaa yritykselle rahallisia seurauksia.</p>	
Avainsanat	toiminimi, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö, yritysmuodon muutos

Author(s) Title Number of Pages Date	Johanna Jonkka Changing the form of business and choosing a new one Sole trader as a case study 58 pages + 5 appendices 9 November 2011
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	Accounting and Finance
Instructor(s)	Iiris Kähkönen, Senior Lecturer
<p>The purpose of this study was to present the best possible form of business for a case study sole trader. This was done by analysing four chosen forms of business: sole trader, general partnership, limited partnership and limited company. The similarities and differences between business organisations were clarified by comparing their taxation, limitation of liability, administration and profit sharing. This research also addresses the question of changing the form of business and what kind of actions are required to do so.</p> <p>The research method used in this study was qualitative. The source materials for this research were literature from the field of business, legal provisions from legislation and information gathered from websites. The case entrepreneur was interviewed in order to get information about the present status of her company. The interview used half-structured themes. With the gained information it was possible to compare different business organisations from the entrepreneur's point of view. In addition, the entrepreneur's financial statements also provided data for the thesis.</p> <p>The study showed that the different forms of business differ from each other significantly. If the form of business is changed, the entrepreneur should familiar with these factors, in order to know what kind of an effect they will have on the company. Changing the form of business will have an effect on the taxation, limitation of liability, administration and profit sharing. The research also shows that it is important to operate thoroughly and correctly when changing the form of business. Any change that is made incorrectly causes financial consequences to the company.</p> <p>As the result of this study it can be said that sole trader as a form of business is the best option for the case entrepreneur at the moment. Although it should be kept in mind that if the revenue grows the form of business should be reconsidered. This study can also be used by other small businesses as the basis of comparing business organisations.</p>	
Keywords	sole trader, general partnership, limited partnership, limited company, changing the form of business

## Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Aihealue ja rajaus	1
1.2	Tutkimusongelma ja -kysymykset	2
1.3	Tutkimusmenetelmät	3
1.4	Työn tarkoitus	4
1.5	Työn rakenne	5
1.6	Case-yritys	6
1.6.1	Case-yrityksen perustiedot	6
1.6.2	Case-yrittäjän haastattelun tulokset	6
2	Yritysmuodot	8
2.1	Yritysmuodon valinta	8
2.2	Toiminimi	9
2.2.1	Toiminimen vastuu velvoitteista	9
2.2.2	Toiminimen edustaminen	10
2.2.3	Toiminimen varojen jakaminen	10
2.2.4	Toiminimen verotus	10
2.2.5	Case-yrittäjän verottaminen toiminimenä	11
2.2.6	Case-yritys toiminimenä	13
2.3	Henkilöyhtiöt	15
2.3.1	Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö	15
2.3.2	Henkilöyhtiön perustaminen	15
2.3.3	Yhtiösopimus	16
2.3.4	Hallinto ja edustaminen	17
2.3.5	Yhtiömiehen vastuu velvoitteista	18
2.3.6	Varojen jakaminen henkilöyhtiöissä	19
2.3.7	Henkilöyhtiöiden ja yhtiömiesten verotus	21

2.3.8	Case-yrittäjän verottaminen yhtiömiehenä	21
2.3.9	Yhtiömuotona henkilöyhtiö – case-yrityksen näkökulma	25
2.4	Osaakeyhtiö	28
2.4.1	Osaakeyhtiön perustaminen ja perustamissopimus	28
2.4.2	Osake	29
2.4.3	Hallinto ja edustaminen	30
2.4.4	Osaakeyhtiön vastuu velvoitteista	31
2.4.5	Varojen jakaminen	31
2.4.6	Osaakeyhtiön verotus	32
2.4.7	Case-yrityksen verottaminen osaakeyhtiönä	33
2.4.8	Osakkaiden verotus	34
2.4.9	Case-yrittäjän verottaminen osingon saajana	35
2.4.10	Yhtiömuotona osaakeyhtiö – case-yrityksen näkökulma	39
3	Yritysmuodon muuttaminen	41
3.1	Yleistä yritysmuodon muuttamisesta	41
3.2	Toiminimi	42
3.2.1	Toiminimen muuttaminen henkilöyhtiöksi	42
3.2.2	Toiminimen muuttaminen osaakeyhtiöksi	43
3.2.3	Toiminimen yritysmuodon muutos käytännössä	45
3.3	Henkilöyhtiöt	46
3.3.1	Henkilöyhtiön muuttaminen toiminimeksi	46
3.3.2	Henkilöyhtiön muuttaminen osaakeyhtiöksi	47
3.4	Osaakeyhtiö	47
3.4.1	Osaakeyhtiön muuttaminen henkilöyhtiöksi tai toiminimeksi	48

4	Yhteenveto tutkimuskysymyksistä	48
4.1	Yritysmuotojen verotus	48
4.2	Yritysmuotojen erot vastuunjaon ja hallinnoinnin kannalta	49
4.3	Varojen jako eri yritysmuodoissa	50
4.4	Yritysmuodonmuutoksen aiheuttamat toimenpiteet	51
4.5	Case-yritykselle sopivin yritysmuoto	53
5	Työn arviointi	56
	Lähteet	59

#### Liitteet

Liite 1. Case-yrityksen tilinpäätös 2009 - 2010

Liite 2. Haastattelukysymykset

Liite 3. Valtion tuloveroasteikko 2011

Liite 4. Olettamatilanteen tase 2011

Liite 5. Osakkeen matemaattisen arvon laskukaava

# 1 Johdanto

## 1.1 Aihealue ja rajaus

Opinnäytetyön aiheena on yritysmuodon muutos ja uuden yritysmuodon valinta. Työn havainnollistamiseksi aihetta tutkitaan myös case-yrityksen näkökulmasta. Työssä on pyritty selvittämään paras yritysmuoto case-yritykselle. Työssä esiteltävät yritysmuodot ovat toiminimi, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö ja osakeyhtiö. Lisäksi yritysmuodon muutokseen perehdytään tarkemmin.

Työssä perehdytään yritysmuotojen eroavuuksiin, kuten esimerkiksi verotukseen, vastuunjakoon, hallinnointiin ja varojen jakoon. Toinen tärkeä tavoite on käsitellä mahdollisimman kattavasti yritysmuodon muutosta. Työssä käydäänkin läpi erilaiset muutostilanteet ja ohjeistetaan, kuinka muutos tehdään käytännössä. Yritysmuodon muutoksen käsittelyä painotetaan toiminimen kannalta, koska tutkimuksessa käytetään case-yrityksen näkökulmaa.

Yritysmuodon valitseminen on keskeistä yritystoiminnassa. Aihe on kiinnostava, koska sitä tutkiessa pääsee tutustumaan lähemmin eri yritysmuotojen toimintaan, eroavuuksiin ja niiden tarjoamiin vaihtoehtoihin, kuten esimerkiksi verotukseen. Lisäksi yritysmuotojen eroavuuksien tunteminen voi olla tulevaisuudessa suureksi hyödyksi. Työelämän kannalta on tärkeää ymmärtää periaatteet ja toimintatavat, joiden mukaan kukin yritysmuoto toimii. Työn kiinnostavuutta lisää myös case-yritys, jota pääsee työn avulla auttamaan liiketoimintaan kuuluvissa asioissa.

Aihealue on laaja, ja sen rajaaminen toimivaksi kokonaisuudeksi on haastavaa. Yritysmuotoja ja niiden eroavuuksia voidaan käsitellä monesta eri näkökulmasta, minkä vuoksi onkin tärkeää heti erottaa työn kannalta olennaisimmat asiat. Rajausta ajatellen on myös tärkeää valita toisiinsa liittyviä tekijöitä. Tarkoituksena on ollut kuitenkin ilmaista selkeästi, minkä vuoksi mikäkin tekijä on työhön valittu tarkasteltavaksi. Rajausta helpottaa hieman se, että työ tehdään case-yrityksen tarpeita ajatellen. Tämän vuoksi rajaaminen on aloitettu jo ennen yritysmuotoihin tutustumista jättämällä esimerkiksi osuuskunta ja julkinen osakeyhtiö kokonaan pois. Työstä on haluttu tehdä

pienyrittäjää avustava tutkimus, jota myös muut vastaavanlaisessa tilanteessa olevat voivat hyödyntää.

Tutkimustani varten olen tutustunut aiemmin tehtyihin opinnäytetöihin varmistuakseni siitä, ettei vastaavanlaista tutkimusta ole aikaisemmin tehty. Olen tutustunut tarkemmin kolmeen aiheiltaan vastaavanlaiseen työhön. Nämä työt olivat Anna-Mari Korttilan ja Johanna Nevalaisen työ ”Toiminimi, henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. Yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät”, Antton Bomanin kirjoittama ”Osakeyhtiön verotus ja verosuunnittelu. Keravan automaatio ja kone Kauko Oy” ja Leena Huuskon opinnäytetyö ”Henkilöyhtiö vai osakeyhtiö. Tuloverotus eri yhtiömuodoissa”. Lähimpänä omaa tutkimustani on selkeästi Korttilan ja Nevalaisen työ yritysmuodoista. Töissämme on kuitenkin erona se, että oma tutkimukseni rakentuu case-yrityksen ympärille, kun heidän työnsä käsitteli aihetta yleisesti. Rakenteellisesti työmme eroavat teoreettisen ja empiirisen osion sijoittelussa. Korttilan ja Nevalaisen työssä on selkeästi eroteltuna molemmat osiot, kun taas omassa työssäni empiirinen osuus on sijoitettu teorian sisälle.

Myös Bomanin ja Huuskon töissä on samankaltaisuuksia, mutta molempien työt painottuvat enemmän tiettyihin osa-alueisiin, kuten verotukseen. Omassa työssäni on pyritty verotuksen lisäksi analysoimaan hallintoa, voitonjakoa ja vastuunjakoa. Mielestäni tutkimukseni on toteuttamiskelpoinen, sillä täysin samanlaista ei ole aikaisemmin tehty ja lopputulokset poikkeavat case-yrityksen yksilöllisyyden vuoksi muiden töiden lopputuloksista. Muissa töissä ei myöskään ole käsitelty yritysmuodon muutosta yhtä laajasti kuin tässä työssä.

## 1.2 Tutkimusongelma ja -kysymykset

Opinnäytetyön tutkimusongelmana on, kuinka yritysmuoto muutetaan ja millä perusteilla uusi muoto tulisi valita. Ongelmaa lähestytään työssä viiden tutkimuskysymyksen avulla.

Ensimmäisenä tutkimuskysymyksenä on, miten yritysmuotoja verotetaan. Tätä on selvitetty perehtymällä verotuksen näkökulmaan. Tämän lisäksi on pohdittu, miten yritysmuotojen vastuunjako ja hallinnointi eroavat. Kysymykseen on saatu vastaus vertailemalla yritysmuotoja muun muassa päätöksenteon, yhtiömiesten ja toimielinten



avulla. Kolmas tutkimuskysymys on, miten varojen jako suoritetaan eri yritysmuodoissa. Neljäntenä olennaisena kysymyksenä on, miten yritysmuoto voidaan muuttaa. Viimeisen kysymyksen avulla on perehdytty siihen, mikä yritysmuodoista soveltuu parhaiten case-yritykselle. Tätä on selvitetty havainnollistavilla laskelmilla ja analysoimalla aiempien kysymysten vastauksia.

### 1.3 Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksessa on käytetty lähdeaineistona olemassa olevaa teoriaa, case-yritykseltä saatuja materiaaleja sekä haastattelun tuloksia. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus täsmentää teoriaa ja on kiinteässä suhteessa siihen. Tutkimustyyppin yleisimmät aineistonkeruumenetelmät ovat erilaisiin dokumentteihin perustuva tieto, eli olemassa oleva teoria, haastattelu, kysely ja havainnointi (Johdatus laadullisen tutkimuksen metodologiaan; Tuomi & Sarajärvi 2002, 73). Laadullista tutkimusta varten asetellaan pääkysymys, josta jäsennetään tarkennettuja tutkimuskysymyksiä. Näiden tutkimuskysymysten tulee täydentää toisiaan, ja niiden pohjalta valitaan tutkimuksessa käytettävä aineistotyyppi. Aineisto tulee valita niin, että se vastaa tutkimuskysymyksiin. (Johdatus laadullisen tutkimuksen metodologiaan). Tämä opinnäytetyö perustuu siis laadulliseen tutkimusmenetelmään, sillä se ei tuota uutta tietoa lukuun ottamatta haastattelutulosta ja johtopäätöksiä. Tutkimukseen on kerätty aineistoa kirjallisuudesta ja laeista sekä aiheeseen liittyviltä Internet-sivustoilta.

Opinnäytetyö on tehty suurelta osin case-yritykselle, ja tämän vuoksi työn tueksi on kerätty tietoa haastatteleamalla case-yrittäjää. Haastattelumuotona on käytetty teema-haastattelua eli puolistrukturoitua haastattelua, jossa haastateltavalle esitettiin ennalta määrätyt kysymykset (Vilkka 2005, 101). Haastateltava case-yrittäjä sai vastata kaikkiin hänelle esitettyihin kysymyksiin omin sanoin, ja hänen oli myös mahdollista palata aiemmin esitettyihin kysymyksiin.

Tämän haastattelumuodon tavoitteena on, että haastateltava voi antaa eri osa-alueista oman kuvauksensa ilman, että asioiden käsittelyjärjestyksellä olisi merkitystä. Haastatteluun on valittava kysymykset niistä keskeisistä teema-alueista, joita haastattelussa on välttämätöntä käsitellä, jotta tutkimusongelmaan saataisiin vastaus. (Vilkka 2005, 101–102.)

Tutkimushaastatteluilla on etuja ja haittoja. Haastattelun tarkoituksena on saada mahdollisimman paljon tietoa halutusta asiasta. Yhtenä merkittävimmistä eduista haastattelulla katsotaan olevan sen joustavuus. Tämä tarkoittaa sitä, että tilanteen vaatiessa haastattelijalla on mahdollisuus toistaa kysymys tai tehdä jatkokysymyksiä aiheesta. Haastattelija voi myös oikaista mahdollisia väärinkäsityksiä, selventää ilmauksia ja käydä keskustelua haastateltavan kanssa. Haastattelijan on siis mahdollista tarkistaa haastateltavan ymmärtävän kysymykset. Tällaista tilannetta ei mahdollista esimerkiksi kirjallinen kysely, jossa kysymykset ovat valmiiksi kirjoitettuna paperilla ja kaikille on esitetty samat kysymykset. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 75–76 ; Vilkkä 2005, 104–105.)

Joustavan haastattelusta tekee myös se, että kysymykset voidaan esittää haastattelijan parhaimmaksi katsomassa järjestyksessä. Haastattelun etuna on myös se, että tutkijan on mahdollista valita haastatteluun juuri ne henkilöt, joiden hän katsoo olevan merkityksellisiä tutkimuksen kannalta, eli ne, joilla on kokemusta tai tietoa tutkittavasta asiasta. Haastattelun haittapuolina katsotaan olevan aika ja raha. Haastattelun toteuttaminen vaatii huolellista valmistautumista ja esityöskentelyä. Tämä tekee myös haastattelusta tutkimusmuotona myös kalliin. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 75–76 ; Vilkkä 2005, 104–105.)

Edellä mainittujen etujen vuoksi tiedonkeruumenetelmäksi on valittu teemahaastattelu. Haastattelu mahdollisti case-yrittäjän suoran haastattelemisen. Tällöin case-yrittäjän oli mahdollista kertoa hänen omia mielipiteitään, toiveitaan ja tavoitteitaan. Haastattelun avulla haluttiin selvittää syitä nykyiseen yritysmuotoon ja yrittäjän omakohtaisia toiveita yrityksen laajenemisen kannalta. Haastattelu toteutettiin, kun opinnäytetyön teoriaosa oli valmis.

#### 1.4 Työn tarkoitus

Opinnäytetyössä on analysoitu valittuja yritysmuotoja niiden samankaltaisuuksien ja eroavuuksien perusteella. Työssä on selvitetty, mitä tekijöitä täytyy ottaa huomioon yritysmuotoa valittaessa ja, millä tavalla. Työn tarkoituksena on myös selvittää, kuinka yritysmuotoa on käytännössä mahdollista vaihtaa ja selventää mahdollisia yritysmuotoja koskevia epäselvyyksiä.

Työn tavoitteena on opastaa case-yrittäjää yrityksen muodonmuutoksen prosessissa sekä kartoittaa eri yritysmuodot, joita yrittäjän kannattaa tuolloin harkita. Tavoitteena on myös selkiyttää eri yritysmuotoja niin, että niiden ominaisuudet on helposti luettavissa, ymmärrettävissä ja vertailtavissa sellaiselle henkilölle, joka ei liiketoiminnan alaan ole itse laajemmin perehtynyt. Tämän vuoksi työssä käsitellään yritysmuotoja niiden perustasolla. Työssä on myös esitetty verotuksellisia laskelmia, joita tulisi ottaa huomioon yritysmuotoa valittaessa. Laskelmat on tehty niin, että niitä voi tulevaisuudessa käyttää pohjana päivitetuille laskelmille.

### 1.5 Työn rakenne

Tutkimuksessa käydään ensin läpi haastattelun tuloksia, jotta lukijalla olisi selkeä käsitys siitä, miksi mitään asiaa lähestytään ja miltä kannalta. Teoriaosuuden alussa on ensimmäisenä analysoitu työhön valitut yritysmuodot. Yritysmuodot on käsitelty niiden ”monimutkaisuusjärjestyksessä” aloittamalla toiminimestä, jonka jälkeen siirrytään henkilöyhtiöihin ja viimeisenä osakeyhtiöön. Yritysmuodoista kerrotaan olennaisimmat asiat, jotka tulee huomioida, kun yritystä perustetaan tai muotoa muutetaan. Mikäli teoriaosuudessa läpikäytyt asiat koskevat case-yritystä, on ne käyty läpi case-yrityksen kannalta. Muussa tapauksessa jokaisen yritysmuotoa koskevan teoriaosuuden jälkeen on pohdittu, kuinka käsitellyt asiat vaikuttaisivat case-yrityksen hallintoon, verotukseen, voitonjakoon ja vastuunjakautumiseen, mikäli case-yrityksen yritysmuoto muutettaisiin kyseiseen muotoon. Jokaista yritysmuotoa on myös havainnollistettu laskemalla verotuslaskelmia case-yrityksen näkökulmasta. Verotuslaskelmissa tulee ottaa huomioon niiden olevan vain suuntaa antavia ja tehty havainnollistamaan teoriaa ja johtopäätöksiä.

Yritysmuotojen analysoinnin jälkeen työssä käsitellään yritysmuodon muutosta. Tässä osiossa keskitytään erityisesti toiminimen muutokseen. Vaikka case-yrityksen vuoksi toiminimen muutosta painotetaan tässä osiossa, käsitellään myös muiden yritysmuotojen muutokset. Osiossa käsitellään ensin teoreettisesti, mitä muodonmuutos edellyttää yrittäjältä ja yritykseltä. Tämän jälkeen muodonmuutos käydään läpi myös käytännössä ja lukijaa opastetaan sen toteuttamisessa.

Muodonmuutoksen käsittelyn jälkeen esitellään johtopäätöksiä yhteenveto tutkimuskysymyksistä. Kyseisessä kappaleessa käsitellään yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä yhteenvetona sekä käydään läpi työn tuloksena saadut vaihtoehdot case-yrittäjää varten. Tässä osiossa on esitelty myös linkki Internet-sivuille, josta muodonmuutokseen liittyvät asiakirjat löytää. Viimeiseksi työtä arvioidaan sen laadun ja luotettavuuden perusteella. Työn lopusta löytyy olennaisia liitteitä, joita tutkimuksen tekemisessä on käytetty.

## 1.6 Case-yritys

### 1.6.1 Case-yrityksen perustiedot

Opinnäytetyö tehdään avuksi case-yritykselle. Case-yrittäjä on elinkeinonharjoittaja, joka toimii palvelualalla tatuojana. Case-yritys on toiminut vuodesta 2007 lähtien, ja yrityksen liiketoiminta on ollut viime vuosien aikana kasvussa. Yrittäjä työskentelee vuokratuolilla toisen yrityksen liiketiloissa, mutta on kiinnostunut laajentamaan toimintaansa ja hankkimaan yritykselleen omat tilat. Liiketoiminnan kasvattamista suunnitteleva case-yrittäjä pitää mahdollisena vaihtoehtona myös yhtiökumppanin hankintaa. Asiakkaita yrittäjällä on kuukaudessa keskimäärin 40. Asiakasmäärät vaihtelevat kuukausittain kuitenkin 20 ja 60 asiakkaan välillä. Case-yrittäjällä on vuoden 2010 aikana ollut aiempaa enemmän kuluja liiketoiminnastaan. Tämän vuoksi vuoden 2010 liiketoiminnan tulos on ollut aiempaa vuotta pienempi vaikka liikevaihto on kasvussa. Case-yrityksen tilinpäätös löytyy liitteestä yksi.

Case-yrittäjää haastateltiin tätä tutkimusta varten, jotta työstä olisi hänen yritykselleen mahdollisimman paljon apua. Haastattelussa selvitettiin yrittäjän toiveita ja näkemyksiä tulevaisuudesta ja yrityksen nykyisestä tilasta. Vastausten avulla työssä muodostetaan näkökantoja eri yritysmuodoista. Haastattelukysymykset löytyvät liitteestä kaksi.

### 1.6.2 Case-yrittäjän haastattelun tulokset

Case-yrittäjä on elinkeinonharjoittaja, joka työskentelee vuokratuolilla toisen yrityksen tiloissa. Case-yrittäjä työllistää ainoastaan itsensä, eikä palkollisia siis ole. Yrittäjällä on

kuitenkin yrityksen kehittymiseen liittyviä toiveita, tavoitteita ja suunnitelmia. Pidemmän aikavälin toiveissa yrittäjällä on liiketoiminnan kasvattaminen niin, ettei yrittäjän itsensä tarvitsisi osallistua yrityksen toimintaan 24 tuntia vuorokaudessa, vaan liiketoiminta pyörisi myös muiden työntekijöiden voimin. Tämä on kuitenkin kauempana tulevaisuudensuunnitelmissa, eikä siihen tai sen mahdollisuuksiin ole tällä hetkellä tarvetta perehtyä. Lähitulevaisuuden tavoitteisiin ja toiveisiin kuuluu oman liiketilan hankkiminen. Yrittäjän mukaan hänen alallaan toisen yrityksen toimitiloissa toimiminen vuokratuolilla ei edesauta oman brändin kasvua tai tunnettuutta markkinoilla. Oma liiketila sen sijaan auttaisi. Yrittäjän mukaan yhtiökumppanin hankintakaan ei ole pois suljettu ajatus.

Case-yrityksen nykyinen yritysmuoto on toiminimi ja yrittäjä on toiminut alusta asti tällä yritysmuodolla. Yritysmuoto on alun perin valittu ulkopuolisten henkilöiden avustuksella. Case-yrittäjän aloittaessa liiketoimintansa hän kävi yrityshautomo-dynamossa, missä konsultoidaan aloittavia yrittäjiä ja kerrotaan liiketoiminnan perusteista. Dynamossa valittiin konsultaatiokäynnin perusteella myös yritysmuoto. Toiminimen perusteltiin olevan paras vaihtoehto yritystoiminnan yksinkertaisen aloittamisen kannalta ja sen markkinoitiin olevan helppo tapa päästä kiinni yrittäjyyteen. Case-yrittäjälle kerrottiin kuitenkin myös yritysmuodon vaihtamisen olevan mahdollista ja kenties kannattavaa, mikäli toiminta kasvaa. Minkään muotoisia verotuslaskelmia ei yritystä perustettaessa tehty. Yrittäjän mukaan Dynamossa käydyn konsultaation perusteella laskelmien tekemiseen ei ollut tarvetta. Jälkikäteen ajateltuna yrittäjä on kuitenkin sitä mieltä, että yritystä perustettaessa olisi pitänyt laskea hieman tarkemmin, mikä on kannattavaa ja, mikä ei.

Yrittäjä haluaisi selvittää onko hänen mahdollista tehdä suurempaa tuottoa muuttamalla yritysmuotoa. Myös erityyiset ratkaisut hallinnon, voitonjaon ja vastuunjaon kannalta kiinnostavat. Ylipäättään yrittäjää kiinnostaa tietää, onko hänen tämän hetkinen yritysmuotonsa paras vaihtoehto. Nykyinen yritysmuoto on toiveissa muuttava, mikäli tuotto olisi korkeampi yrityksen ollessa muun muotoinen tai jos yrittäjä laajentaa toimintaansa ottamalla yhtiökumppanin. Nykyisessä yritysmuodossa ei yrittäjän mukaan sinänsä ole mitään ongelmaa, mutta mikäli hän päätyy yhtiökumppaniratkaisuun, ei toiminimi ole enää mahdollinen yritysmuoto. Yrittäjää myös häiritsee se, että vaihtoehtoja ei koskaan aikaisemmin ole käyty läpi yrityksen kannalta.

Koska yhtiökumppanin hankkiminen on hyvin mahdollinen ratkaisu, tutkitaan tässä työssä yritysmuodon valintaa myös kahden yrittäjän kannalta, mutta kuitenkin niin, että alkuperäisen case-yrittäjän toiveet ovat etusijalla. Case-yrittäjän mukaan yrityksen tulot voivat mennä tasan tai työpanoksen suhteessa mahdollisen toisen yhtiökumppanin kanssa, mutta tilannetta, jossa yrityksen omistus olisi vaarassa kadota häneltä, ei saa tapahtua. Case-yrittäjä ei ole siis huolissaan varojen jaosta, mutta koska yritys on hänellä tärkein, haluaa hän, että kukaan ei saa suurempaa oikeutta edustaa tai ottaa vastuuta yrityksestä kuin hän. Case-yrittäjä ei myöskään haluaisi toisen yhtiökumppanin voivan tehdä yritystä koskevia päätöksiä yksin, ilman omaa suostumustaan. Yrittäjä olisi valmis hallinnoimaan yritystä tulevaisuudessa, mutta voisi myös jakaa vastuuta toisen yhtiökumppanin kanssa.

Case-yrittäjä odottaa tämän tutkimuksen tuovan hänelle uutta tietoa aikaisemmin tekemistään ratkaisuista, joko ehdottaen jotain uutta yritystoiminnan kannalta tai vahvistaen hänen omia valintojaan. Yrittäjä toivoo myös saavansa lisää tietoa ja oppivansa uusia asioita eri yritysmuodoista sekä siitä, kuinka muodon muutos voidaan toteuttaa. Yrittäjä uskoo tutkimuksen olevan hänelle hyödyksi tulevaisuudessa.

## **2 Yritysmuodot**

### **2.1 Yritysmuodon valinta**

Yritysmuodon valintaan vaikuttavat monet eri tekijät. Yritystä perustettaessa tai sen muotoa muutettaessa tulisi huomiota kiinnittää muun muassa yhtiömiesten lukumäärään, harjoitettavan toiminnan laajuuteen, pääomatarpeeseen, vastuukysymyksiin, hallinnoimiseen, voitonjakoon, yrittäjän ikään, toiminnan joustavuuteen sekä eri yritysmuotojen verotuksellisiin eroihin. (Ilmoniemi & Järvensivu & Kyläkallio & Parantainen & Siikavuo 2009, 65; Raatikainen 2006, 68; Siikarla 2003, 23–26.)

Suomessa kuitenkin on ratkaisevana tekijänä yritysmuodon valinnassa ollut se, että osakeyhtiössä omistajat eivät ole henkilökohtaisella varallisuudellaan vastuussa yhtiön veloista. Vaikka tämä kuulostaakin kiehtovalta, ei osakeyhtiö ole aina paras vaihtoehto. Aloittavan yrittäjän tulisikin perehtyä tarkemmin myös muihin yhtiömuotoihin ennen

lopullista päätöstään. Mikäli yrittäjä haluaa harjoittaa liiketoimintaa yksin, on yritysmuotovaihtoehtona ainoastaan joko toiminimi tai osakeyhtiö. Muut yritysmuodot edellyttävät useampia yhtiömiehiä. (Ilmoniemi ym. 2009, 65; Siikarla 2003, 23–26.)

## 2.2 Toiminimi

Suomessa on omaksuttu elinkeinovapauden periaate, johon yksityinen elinkeinonharjoittaminen on kytköksissä. Elinkeinonharjoittamista säätelee laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta (ElinkL), jonka mukaan laillista ja hyvántävän mukaista liiketoimintaa saa säädetyin ehdoin harjoittaa. Euroopan talousalueella asuvalle luonnolliselle henkilölle taataan elinkeinolaissa oikeus elinkeinon harjoittamiseen. Kaupparekisterilain mukaan ilmoituksenvaraista ja luvanvaraista elinkeinoa harjoittavan luonnollisen henkilön eli yksityisen elinkeinonharjoittajan tulee tehdä perusilmoitus kaupparekisteriin. (Ilmoniemi ym. 2009, 66; Rissanen ym. 2006, 133–134.)

### 2.2.1 Toiminimen vastuu velvoitteista

Toiminimiyrittäjä on luonnollinen henkilö, joka tekee kaikki sitoumuksensa ja solmii sopimukset omalla nimellään. Kaikki elinkeinonharjoittajan tekemät sitoumukset, joita hän toiminnassaan tekee, sitovat häntä itseään henkilönä. Toiminimen harjoittaja vastaa siis tekemistään sitoumuksista kaikella sillä omaisuudella, joka kuuluu liikkeeseen tai hänelle henkilökohtaisesti, vaikka hän onkin kirjanpidossaan velvollinen erottamaan elinkeinotoiminnan tuotot ja kulut. (Ilmoniemi ym. 2009, 66; Rissanen ym. 2006, 134–136.)

Vastaavasti toiminimiyrittäjä on yksityiselämän sitoumuksista vastuussa myös elinkeinotoiminnan omaisuudellaan. Periaatteessa voidaan ajatella, että yksityisen elinkeinonharjoittajan elinkeinotoimintaan liittyvä varallisuus sekä hänen yksityisvarallisuutensa muodostavat varallisuuskokonaisuuden ja tällä kokonaisuudella yksityisyrittäjä vastaa sekä elinkeinotoiminnan että yksityiselämän sitoumuksista. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että velkoja voi halutessaan periä saatavansa ulosoton kautta ja voi tuolloin pyytää ulosmittaamaan myös yrittäjän henkilökohtaista omaisuutta. Liikeomaisuuden ei siis tarvitse olla ensisijainen perimisen kohde. (Rissanen ym. 2006, 134–136 ; Sutinen & Viklund 2004, 78; Toiminimen perustaminen ja vastuut.)

### 2.2.2 Toiminimen edustaminen

Yksityisessä elinkeinon harjoittamisessa ei erityisiä hallintoelimiä ole, vaan elinkeinonharjoittaja tekee yleensä itse kaikki siihen liittyvät oikeustoimet. Koska hallintoelimiä ei ole, ei myöskään päätösten vakuudeksi tarvitse laatia erillisiä pöytäkirjoja. Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi kuitenkin valtuuttaa jonkun toisen henkilön toimimaan puolestaan. (Rissanen ym. 2006, 136; Sutinen & Viklund 2004, 78.)

### 2.2.3 Toiminimen varojen jakaminen

Kaikki elinkeinotoiminnasta tulevat tuotot, tulevat suoraan toiminimen harjoittajalle, eli ovat luonnollisen henkilön omia tuloja. Nuo tulot ovat välittömästi käytettävissä yksityistaloudessa, eli yrittäjällä on siis mahdollisuus heti halutessaan nostaa varoja yrityksestä. Varojen siirto tulee kuitenkin merkitä toiminimen kirjanpitoon (Sutinen & Viklund 2004, 79). Elinkeinonharjoittajan ei myöskään tarvitse tehdä erillistä päätöstä varojen jakamisesta. Peruseriaatteena on, että yrittäjän henkilökohtaiset verot maksetaan ensin yrityksen tuottamasta voitosta, jonka jälkeen ylijäävä osuus on nostettavissa yksityisottoina, kuten yrittäjä haluaa. (Ilmoniemi ym. 2009, 66; Rissanen ym. 2006, 136.)

### 2.2.4 Toiminimen verotus

Toiminimeä verotetaan luonnollisena henkilönä eli hänen kaikkien ansio- ja pääomatulojensa perusteella. Verotus tapahtuu progressiivisen asteikon mukaan samalla tavalla kuin normaalin palkansaajan verotus (Sutinen & Viklund 2004, 79). Elinkeinotulosta pääomatuloa on yleensä elinkeinotoimintaan kuuluvalla nettovarallisuudelle laskettu 20 %:n vuotuinen tuotto. (Tomperi 2009, 29). Tästä ylimenevä osa on ansiotulona verotettavaa.

Elinkeinonharjoittaja voi kuitenkin vaatia jaettavan yritystulon pääomatulo-osuudeksi kymmenen prosentin tuoton, mikäli hän katsoo tämän edullisemmaksi vaihtoehdoksi verotuksen kannalta. Laskettaessa pääomatulo-osuutta käytetään laskentaperusteena nettovarallisuutta verovuotta edeltäneeltä verovuoden lopulta. Varojen arvostamislaki



säätää, kuinka nettovarallisuus tulee laskea varojen ja velkojen erotuksena. (Tomperi 2009, 29.)

## 2.2.5 Case-yrittäjän verottaminen toiminimenä

Seuraavassa taulukossa 1 esitetään, kannattaako case-yrittäjän vaatia pääomatuloosuudeksi 20 vai 10 prosenttia toimiessaan elinkeinonharjoittajana. Laskelman luvut ovat case-yrityksen vuoden 2010 tilinpäätöksestä, ja laskentamalli on mukailtu Soile Tomperin kirjasta ”Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu”. Kaikki veroprosentit on tarkastettu verohallinnon Internet-sivuilta. Laskelmaa on ajankohtaistettu tekemällä se vuodelle 2011. Tämän vuoksi veroprosentit ovat vuodelta 2011 vaikka alunperäinen tilinpäätös on vuodelta 2010. Laskelmassa ei ole huomioitu mahdollisia verotuksessa tehtäviä vähennyksiä.

Taulukko 1. Elinkeinoharjoittajan verotuslaskelma (Tomperi 2009, 30–32).

<b>Yrittäjä 2011</b>			
Kotipaikka Helsinki	18.50%		
Kuuluu ev.lut. kirkkoon	1.00%		
Sairausvakuutusmaksu	2.01%		
Elinkeinotoiminnan tulos	18,372.67 €		
Elinkeinotoiminnan varat	2,841.11 €		
Elinkeinotoiminnan velat	1,190.81 €		
		<b>Nettovarallisuus</b>	
			2,841.11 €
			-1,190.81 €
			<b>1,650.30 €</b>
<b>Pääomatulot 20 % mukaan</b>			
(1 650,30 * 20 %)	330.06 €	<b>Verot pääomatuloista</b>	
		(330,06 * 28 %)	92.42 €
<b>Ansiotulot</b>			
(18 372,67 - 330,06)	18,042.61 €	<b>Verot ja maksut ansiotuloista</b>	
		Valtionvero	166.77 € (8 + (18 042,61 - 15 600) * 6,5)
		Kunnallisvero	3,337.88 € (18 042,61 * 18,5 %)
		Kirkollisvero	180.43 € (18 042,61 * 1 %)
		Sairausvakuutusmaksu	362.66 € (18 042,61 * 2,01 %)
			4,047.74 €
		<b>Verot ja maksut yhteensä</b>	<b>4,140.15 €</b>
<b>Pääomatulot 10 % mukaan</b>			
(1 650,30 * 10 %)	165.03 €	<b>Verot pääomatuloista</b>	
		(165,03 * 28 %)	46.21 €
<b>Ansiotulot</b>			
(18 372,67 - 165,03)	18,207.64 €	<b>Verot ja maksut ansiotuloista</b>	
		Valtionvero	177.50 € (8 + (18 207,64 - 15 600) * 6,5)
		Kunnallisvero	3,368.41 € (18 207,64 * 18,5 %)
		Kirkollisvero	182.08 € (18 207,64 * 1 %)
		Sairausvakuutusmaksu	365.97 € (18 207,64 * 2,01 %)
			4,093.96 €
		<b>Verot ja maksut yhteensä</b>	<b>4,140.17 €</b>

Laskelmassa on esitetty case-yrittäjän liiketoiminnan perustiedot. Palkkoja ei ole laskelmaan merkitty, sillä case-yrittäjä toimii yksin ilman palkollisia. Tällöin palkkoja ei myöskään ole huomioitavana, kun yrityksen pääomatulo-osuuden laskentaperustetta selvitetään. Jotta pääomatulo-osuus ja ansiotulo-osuus voitaisiin selvittää, tulee ensin laskea yrityksen nettovarallisuus. Pääoma- ja ansiotuloista on jo tässä vaiheessa tehty kaikki niistä tehtävät vähennykset. Nettovarallisuus lasketaan vähentämällä elinkeinotoiminnan velat sen varoista (Tomperi 2009, 30). Lisäämällä saatuun erotukseen 30 prosenttia edeltäneiden 12 kuukauden palkoista saadaan selville pääomatulo-osuuden laskentaperuste. Kuten jo mainitsin case-yrittäjä ei maksa palkkoja, joten tässä tapauksessa pääomatulo-osuuden laskentaperuste koostuu ainoastaan nettovarallisuudesta, ja jää näin ollen suhteellisen pieneksi eli 1 651 euroon.

Laskelmassa on selvitetty pääomatulojen määrä sekä 20 prosentin että 10 prosentin mukaan. Tämä on tehty, jotta saataisiin selville kumpi on case-yrittäjälle verotuksellisesti edullisempi vaihtoehto. Olettamuksena on, että pääomatulo-osuuden tuotto-prosenttina käytetään 20 prosenttia. Kuitenkin yrittäjän vaatiessa, jaettavan yritystulon pääomatulo-osuudeksi voidaan laskea myös kymmenen prosentin tuotto (Tomperi 2009, 29). Pääomatulot on laskettu ottamalla pääomatulon laskentaperusteesta joko 20 prosenttia tai 10 prosenttia, laskentatavasta riippuen, jolloin saadaan elinkeinotoiminnan pääomatulo-osuus. Mikäli yrittäjällä olisi muita pääomatuloja, lisättäisiin ne laskelmaan tässä vaiheessa. Laskelman pääomatulot 20 prosentin mukaan ovat 330,06 euroa ja kymmenen prosentin mukaan 165,03 euroa. Tämän jälkeen summista laskeaan pääomatulojen verot 28 prosentin verokannan mukaan. Näin saadaan pääomatulojen maksettaviksi veroiksi joko 92,42 euroa tai 46,21 euroa, pääomatulo-osuuden tuottoprosentista riippuen.

Ansiotulot on laskettu pääomatulojen jälkeen. Ansiotulojen määrä saadaan vähentämällä elinkeinotoiminnan tuloksesta pääomatulojen osuus ja lisäämällä vielä muut mahdolliset ansiotulot mukaan. Case-yrittäjän kaikki ansio- ja pääomatulot koostuvat hänen elinkeinotoiminnastaan eli muita tuloja ei ole. Mikäli pääomatulo-osuus valitaan 20 prosentin mukaan saadaan ansiotulojen määräksi 18 042,61 euroa. Kymmenen prosentin pääomatulo-osuudella ansiotulot olisivat 18 207,64 euroa. Näistä summista laskeaan ja vähennetään maksettavat verot ja maksut.

Elinkeinonharjoittaja maksaa tuloveroa verotettavasta ansiotulostaan valtiolle. Valtion tulovero määräytyy progressiivisen tuloveroasteikon perusteella, jonka eduskunta vuosittain päättää. Vuoden 2011 valtion tuloveroasteikko löytyy liitteestä kolme. Elinkeinonharjoittajan tulee maksaa kunnallisveroa verotettavasta tulostaan asuinkunnalleen. Case-yrittäjän kotipaikka on Helsinki, joten kunnallisveroprosentiksi määräytyy 18,5. Tämän lisäksi yrittäjä kuuluu seurakuntaan. Evankelis-luterilaisen seurakunnan vuoden 2011 vahvistettu kirkollisveroprosentti on yksi. Näiden verojen lisäksi Suomessa peritään sairausvakuutusmaksua kaikilta vakuutetuilta. Sairausvakuutusmaksu koostuu päivärahamaksusta ja sairaanhoitomaksusta (Henkilöverotuksen lakimuutoksia vuodelle 2011). Vuonna 2011 sairausvakuutusmaksu on yhteensä 2,01, joka koostuu päivärahamaksusta 0,82 prosenttia ja sairaanhoitomaksusta 1,19 prosenttia. Yrittäjä maksaa 18 042,61 euron ansiotuloistaan veroa yhteensä 4 047,74 euroa. Mikäli pääomatulot olisivat pienemmät ja ansiotulot 18 207,64 euroa, tulisi näistä veroa maksettavaksi 4 093,96 euroa. (Henkilöverotuksen lakimuutoksia vuodelle 2011; Luettelo kuntien ja seurakuntien tuloveroprosenteista vuonna 2011.)

Laskelman perusteella voidaan todeta, ettei yrittäjän kannata vaatia pääomatulo-osuuden tuotoksi kymmentä prosenttia valitun 20 prosentin sijaan. Case-yrityksen pienen nettovarallisuuden vuoksi tuotto-osuuksien välillä on kuitenkin vain minimaalinen ero, sillä veroja tulee kyseessä olevilla tuloilla maksettavaksi yhteensä joko 4 140,15 euroa tai 4 140,17 euroa. Mikäli case-yritys tulevaisuudessa palkkaa henkilökuntaa tai kasvattaa varallisuuttaan, on syytä tehdä laskelma uudestaan.

#### 2.2.6 Case-yritys toiminimenä

Case-yrityksen nykytilanne on toimia yksityisenä toiminimenä. Toiminimi on ollut yksinkertainen yritysmuoto päästä mukaan elinkeinonharjoittamiseen. Yritysmuoto ei ole vaatinut alkupääomaa, vaan pelkkä työpanos on riittänyt yrityksen perustamiseen.

Case-yrittäjä edustaa itse yritystään kaikessa toiminnassaan eikä ole valtuuttanut toista henkilöä toimimaan puolestaan liiketoimintaansa liittyvissä asioissa. Tämä tarkoittaa sitä, että case-yrittäjä tekee itse omat sitoumuksensa ja on jatkuvasti tietoinen yrityksensä liiketoiminnallisesta tilasta. Yrittäjä kantaa siis vastuun tekemistään sitoumuksista, veloista ja riskeistä. Case-yrittäjä ei kuitenkaan ole vielä merkittävää velkaa

yritykselleen ottanut kuten yrityksen tilinpäätöksestä, liitteestä yksi, tulee ilmi. Case-yrittäjä pyrkiikin toimimaan tulojensa rajoissa, jotta velkaa ei pääsisi syntymään. Mikäli case-yrittäjällä olisi velkaa voisi velkoja periä mahdolliset saatavat suoraan case-yrittäjän henkilökohtaisesta omaisuudesta. Velan ottaminen tulee ajankohtaiseksi kysymykseksi vasta kun case-yrittäjä päättää laajentaa toimintaansa. Case-yrittäjä tekee itse myös kaikki muut yritykseensä liittyvät päätökset. Tällaisia päätöksiä saattaa muun muassa olla toiminnan siirtäminen ajoittain toiseen liikkeeseen tai yrityksen markkinointiin liittyvät suunnitelmat. Tällöin päätöksenteko on nopeaa ja helppoa.

Toiminimellä ei ole perheen ulkopuolisia apulaisia, vaan case-yrittäjä toimii yksin, jolloin hänellä on huolehdittavanaan ainoastaan oma tilanteensa. Kaikki elinkeinotoiminnasta saadut tuotot olisivat case-yrittäjän käytettävissä välittömästi. Case-yrittäjä kuitenkin nostaa rahaa yrityksen tililtä yksityisottoina kerran kuukaudessa verojen maksamisen jälkeen. Nostaminen tapahtuu käytännössä samassa tahdissa kuin hän saisi normaali palkollisena palkkaa. Palkasta ei kuitenkaan toiminimen kannalta voida puhua, sillä elinkeinonharjoittajalle ei palkkaa voida maksaa. Tämän vuoksi käytetään yksityisottoja vaikkakin case-yrittäjällä on oma tili yritykselleen. Case-yrittäjä pitää aina huolen, etteivät yksityisotot ylitä yrityksen oman pääoman määrää. Yksityisottoja yrittäjä siis tekee sen mukaan miten yritys tuottaa. Nämä yksityisotot merkitään aina yrityksen kirjanpitoon.

Case-yritys on kirjanpitovelvollinen, kuten kaikki muutkin yritykset (Kirjanpidon ABC). Case-yrittäjä on ostanut ulkopuoliselta yritykseltä kirjanpitopalvelun, sillä hänellä itsellään ei ole aikaa tai resursseja hoitaa kirjanpitoaan. Tilintarkastajaa ei case-yrityksellä tarvitse olla, koska sen toiminta alittaa tietyt ehdot. Tilintarkastaja tulee valita jos taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa, liikevaihto on yli 200 000 euroa tai jos yrityksen palveluksessa on yli kolme henkilöä (Kirjanpidon ABC). Näistä ehdoista vähintään kahden on täyttyvä.

Verojen maksaminen on case-yrittäjän omalla vastuulla. Case-yrittäjä saa kirjanpitäjältään tiedot maksettavista veroista, mutta yrittäjän itsensä tulee muistaa verojen maksu ja olla kykeneväinen niistä suoriutumaan. Yrittäjää verotetaan pääomatulo-osuuden tuottoosentilla 20 prosenttia, koska hän ei ole vaatinut sen olevan kymme-

nen prosenttia. Tämä on kuitenkin edullisempi vaihtoehto case-yrittäjälle, kuten aiemmin esitetystä laskelmastakin käy ilmi.

## 2.3 Henkilöyhtiöt

### 2.3.1 Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö

Henkilöyhtiöt jaetaan kahteen yritysmuotoon, joita ovat avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö. Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön toiminta perustuu yhtiömiesten väliseen sopimukseen, ja yhtiömuotoja koskevia säännöksiä sovelletaan ainoastaan silloin, kun kaksi tai useampi harjoittaa sopimuksen perusteella yhdessä elinkeinotoimintaa yhteisen taloudellisen tarkoituksen saavuttamiseksi (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 1 luku 1 §). Näiden yhtiömuotojen toiminnan säännökset ovat laista avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä (AKYL, 389/1988).

Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö ovat toiminnaltaan hyvin samankaltaisia (Sutinen & Viklund 2004, 79). Toiminnassa on kuitenkin yksi suuri ero. Avoimen yhtiön muodostaa vähintään kaksi yhtiömiestä, kun taas kommandiittiyhtiön vähintään yksi vastuunalainen yhtiömies ja yksi äänetön yhtiömies. Kommandiittiyhtiössä äänettömän yhtiömiehen vastuu on rajoitettu pääomapanoksen määrään. Molemmissa yhtiömuodoissa vastuunalaiset yhtiömiehet ovat henkilökohtaisesti vastuussa yhtiön velvoitteista. Tämä piirre on se, joka erottaa henkilöyhtiöt pääomayhtiöistä, kuten osakeyhtiöistä, joissa osakkaat eivät ole henkilökohtaisesti vastuussa yhtiönsä velvoitteista. (Ilmoniemi ym. 2009, 76; Rissanen ym. 2006, 137.)

### 2.3.2 Henkilöyhtiön perustaminen

Henkilöyhtiön yhtiömiehenä voivat luonnollisten henkilöiden lisäksi toimia oikeushenkilöt, kuten osakeyhtiöt, toiset henkilöyhtiöt tai rekisteröidyt yhdistykset. Henkilöyhtiö syntyy yhtiömiesten välisellä yhtiösopimuksella, joka voi olla kirjallinen, suullinen tai hiljainen edellyttäen myös, että henkilöyhtiön tunnusmerkit täyttyvät (Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 24). Henkilöyhtiö ei siis synny kaupparekisterimerkinnällä toisin kuin esimerkiksi osakeyhtiö, mutta ilmoitus on kuitenkin tehtävä. (Ilmoniemi ym. 2009, 66–67; Rissanen ym. 2006, 139, 142.)

Käytännössä henkilöyhtiön perustaminen lähtee siitä, että yhtiömiehet ovat yhteisymmärryksessä toiminnasta, jota henkilöyhtiössä harjoitetaan. Toiminnalla tarkoitetaan tässä toimialaa, yhtiömuotoa avoimen- ja kommandiittiyhtiön välillä, yhtiömiehiä, yhtiöpanoksia sekä kaikkia muita mahdollisia ehtoja yhtiötoiminnalle. Henkilöyhtiön tarkoituksen tulee olla taloudellinen ja edistää yhtiömiesten taloudellisia etuja (Rissanen ym. 2006, 142-143; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 24.)

Yhteisymmärryksen pääsemisen jälkeen yhtiömiehet laativat kirjallisen yhtiösopimuksen. Yhtiö syntyy ja sen liiketoiminta voidaan aloittaa, kun yhtiösopimus on laadittu. Yhtiö ilmoitetaan rekisteröitäväksi kaupparekisteriin vasta kirjallisen yhtiösopimuksen synnyttyä. Rekisteriin merkittävällä avoimella yhtiöllä on oltava toiminimi, jonka tulee sisältää sanat "avoin yhtiö", tai sen on muutoin ilmaistava sen yhtiömuoto. Kommandiittiyhtiön toiminimessä tulee olla sana "kommandiittiyhtiö" tai vastaavasti sen yleisesti tunnettu lyhenne "Ky". Avoin yhtiö ei voi käyttää nimessään lyhennettä, sillä sitä ei ole hyväksytty kaupparekisterikäytännössä. Kummankaan yhtiömuodon toiminimessä ei saa olla muun henkilön nimeä kuin henkilökohtaisesti vastuunalaisen yhtiömiehen. (Ilmoniemi ym. 2009, 66–67; Rissanen ym. 2006, 142–143, 145.)

### 2.3.3 Yhtiösopimus

Yhtiösopimuksen periaatteet ovat hyvin samankaltaisia sekä avoimelle yhtiölle että kommandiittiyhtiölle. Olennaisen eron tekee ainoastaan kommandiittiyhtiössä olevien äänettömien yhtiömiesten asema. Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä kuvaa yhtiömuotoja sopimusvapauteen perustuviksi (Rissanen ym. 2006, 143). Tämä tarkoittaa sitä, että yhtiössä noudatettavat periaatteet voidaan hyvin vapaasti sopia ja kirjata yhtiösopimukseen. Lain säännöksistä kuitenkin löytyy myös kohtia, joista ei yhtiösopimuksella voida poiketa. Nämä säännökset koskevat yhtiösopimuksen irtisanomista, oikeutta moittia yhtiön tilinpäätöstä ja tiedonsaantia yhtiöstä (Rissanen ym. 2006, 143; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 29–30.)

Laki ei määrää missä muodossa yhtiösopimuksen tulisi olla, mutta normaalisti se tehdään kirjallisena. Kirjallisena tehty sopimus myös edesauttaa yhtiömiesten keskinäisten oikeuksien ja velvollisuuksien määrittämistä. Yhtiömiehet voivat yhtiösopimuksen lisäksi tehdä myös osakassopimuksen, jossa määritellään tarkemmin yhtiömiesten keskinäisiä

suhteita. Laissa ei myöskään määrätä yhtiösopimuksen vähimmäissisällöstä. Kuitenkin jotta sopimuksen kohde yksilöityisi olisi sopimuksessa käytävä ilmi sen osapuolet ja niiden ominaisuudet. Esimerkiksi kommandiittiyhtiön sopimuksessa tulisi määritellä, kuka on vastuunalainen yhtiömies ja kuka äänetön. Lisäksi sopimuksessa tulisi olla yhtiömiesten allekirjoitukset. (Rissanen ym. 2006, 144–145; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 30–31.)

Yleensä yhtiömiehillä ei ole oikeutta muuttaa yksin, ilman muiden yhtiömiesten suostumusta, mitään yhtiösopimuksen kohtaa (Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 31). Tämä koskee myös kommandiittiyhtiöitä, joissa vastuunalaisilla yhtiömiehellä ei esimerkiksi ole oikeutta myydä yhtiöosuuksiaan ilman äänettömän yhtiömiehen hyväksyntää. Kaikki tilanteet, jotka edellyttävät yhtiösopimuksen muutosta tulee siis hyväksyttävä kaikilla yhtiömiehillä, ja kaikkien tulee antaa niistä yksimielinen päätös, jotta muutos voi tapahtua. Toisaalta, koska pienyhtiölaki rajoittaa vain vähäisessä määrin näiden yhtiöiden sopimusvapautta, voidaan alkuperäisessä yhtiösopimuksessa määrätä säännökset siitä, kuinka yhtiösopimusta voidaan muuttaa. Sopimukseen voidaan esimerkiksi sisällyttää kohta ”Tämän yhtiösopimuksen muuttaminen edellyttää, että muutosta kannattaa vähintään kaksi kolmasosaa (2/3) yhtiömiehistä” (Siikarla 2003, 43). Kommandiittiyhtiön yhtiösopimukseen sisällytetään usein säännös siitä, että vastuunalainen yhtiömies voi irtisanoa äänettömän yhtiömiehen. (Siikarla 2003, 41–43; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 31.)

#### 2.3.4 Hallinto ja edustaminen

Henkilöyhtiöiden hallinnon järjestäytymisen periaatteena on laaja sopimusvapaus. Yhtiön hallinnoiminen perustuu siis yhtiömiesten henkilökohtaiseen sopimiseen ja toimintaan. Henkilöyhtiöissä on mahdollista järjestää hallinto myös valitsemalla toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan valitseminen on kuitenkin täysin vapaaehtoista. Tyypillistä on, että suuressa osassa avoimien yhtiöiden ja kommandiittiyhtiöiden yhtiösopimuksissa ei ole mainittuna, kuinka päätökset yrityksessä tehdään. Mikäli päätöksenteosta ei ole erikseen sovittu, on jokaisella yhtiömiehellä oikeus hoitaa yksin yrityksen asioita (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 2§ 1 momentti). Tähän on poikkeuksena, jos toinen yhtiömies erikseen kieltää aiotun toimenpiteen toteuttamisen. Yhtiömiehen asioiden hoito-oikeutta ilman toisen yhtiömiehen myötävaikutusta,

kutsutaan hallintovaltuudeksi. Myös kommandiittiyhtiön vastuunalaisilla yhtiömiehillä on hallintovaltuutus. Äänettömällä yhtiömiehellä ei kuitenkaan ole koskaan hallintovaltuutusta, ellei siitä olla erikseen yhtiösopimuksessa sovittu (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 7 luku 2 §; Siikarla 2003, 51–52; Sutinen & Viklund 2004, 80; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 31–33.)

Yhtiösopimuksella on siis mahdollista määritellä, kuinka henkilöyhtiön hallitus muodostetaan. Yhtiösopimuksessa voidaan esimerkiksi määritellä yhdelle yhtiömiehelle hoidettavaksi tietyt asiat, tai jopa koko hallinto voidaan uskoa hänelle tehtäväksi. Mikäli yhtiösopimuksessa ei ole sovittu hallinnon järjestämisestä, noudatetaan siltä osin lain säännöksiä. Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä käsittelevät yhtiön hallintoa koskevia määräyksiä luvuissa kaksi ja seitsemän. (Siikarla 2003, 52–52; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 31–32.)

Henkilöyhtiön edustaminen tarkoittaa yhtiömiehen oikeutta tehdä yhtiötä sitovia hallintotoimia, kuten esimerkiksi oikeustoimia. Henkilöyhtiössä jonkun on aina toimittava yhtiön puolesta, jotta yhtiö voisi saada ja luovuttaa oikeuksia, sitoutua vastuuseen sekä tulla edustetuksi oikeuslaitoksessa ja muissa viranomaisissa (Rissanen ym. 2006, 162). Tällaista henkilöä kutsutaan yhtiön edustajaksi. Avoimessa yhtiössä jokaisella yhtiömiehellä ja kommandiittiyhtiössä vastuunalaisella yhtiömiehellä, on oikeus edustaa yhtiötä. Edustamisoikeutta yhtiömiesten välillä voi kuitenkin rajoittaa yhtiösopimuksella (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 3 luku 1 § 2 momentti). Yhtiön edustamisessa on edellytyksenä se, että toimitaan yrityksen toimialan puitteissa. Edustamisoikeus päättyy, jos yhtiö mies eroaa yhtiöstä. (Rissanen ym. 2006, 163–165; Villa & Ossa & Saarnilehto 35–36.)

### 2.3.5 Yhtiömiehen vastuu velvoitteista

Vastuu yhtiön veloista ja muista sitoumuksista on avoimessa yhtiössä yhtiömiehillä ja kommandiittiyhtiössä vastuunalaisella yhtiömiehellä. Tunnusomaista velkavastuulle on sen henkilökohtaisuus, rajattomuus, ensisijaisuus ja solidaarisuus (Villa 2007, 29). Yksinkertaisesti sanottuna henkilöyhtiöissä vastuussa olevat yhtiömiehet vastaavat henkilökohtaisesti yhtiön velvoitteista niiden täyteen määrään asti. Eli vakuutena on heidän oma henkilökohtainen omaisuutensa. Avoimen yhtiön yhtiömiehet ja kommandiittiyhti-



ön vastuunalaiset yhtiömiehet ovat vastuussa myös yhtiökumppaneidensa tekemistä sitoumuksista. (Sutinen & Viklund 2004, 79; Villa 2006, 70; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 24–25, 29.)

Avoimessa yhtiössä yhtiömiehen vastuuta velkojalle, ei ole mahdollista rajoittaa millään tavoin edes yhtiösopimuksella. Yhtiömiesten välisessä suhteessa sopimus kuitenkin sitoo. Kommandiittiyhtiön tapauksessa äänettömän yhtiömiehen vastuu rajoittuu sijoittamansa pääoman määrään (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 1 luku 1 § 3 momentti). Äänetön yhtiömies voi siis enintään menettää sijoittamansa pääomapanoksen. (Sutinen & Viklund 2004, 79; Villa 2006, 70; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 24–25, 29.)

#### 2.3.6 Varojen jakaminen henkilöyhtiöissä

Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä säättää yhtiömiehen oikeudesta palkkioon yhtiön puolesta tekemästään työstä. Sen mukaan yhtiömiehellä on oikeus saada kohtuullista vastiketta, eli palkkaa, yhtiölle tekemästään työstä ja sen hallinnollisten asioiden hoitamisesta vaikka asiasta ei olisi erikseen sovittu (Ilmoniemi ym. 2009, 67). Poikkeuksena tähän on, jos olosuhteista ilmenee, että työ tai tehtävät on tarkoitettu suoritettavan palkatta. Mikäli yhtiömiehillä on tehtäviä, joista ei ole tarkoitus maksaa palkkaa on yhtiösopimukseen otettava siitä erikseen maininta. Tällaisia voivat esimerkiksi olla aloittavan yrityksen kaikki tehtävät, mikäli yritykseen halutaan kerätä varoja. Yhtiömiehellä on myös oikeus periä yhtiöltä ne menot, jotka ovat aiheutuneet yhtiön asioiden hoidosta tai sen velkojen maksusta. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 7–8 § ; Rissanen ym. 2006, 172.)

Laki säättää myös yhtiömiehen oikeudesta yhtiön voittoon. Lain mukaan voitosta tulee ensin suorittaa yhtiömiehelle korkolain mukainen korko sille panokselle, joka hänellä on tilikauden alussa ollut (Ilmoniemi ym. 2009, 68). Mikäli jakamatonta voittoa on vielä koron suorittamisen jälkeen jäljellä, jaetaan se tasan yhtiömiesten kesken. Tilikauden voitto voidaan myös jakaa panosten suuruuden mukaisessa suhteessa, jos se ei ole riittävä yhtiömiesten osuuksien täysimääräiseen suorittamiseen. Jako-osuuksien ollessa kohtuuttomat niitä voidaan sovittaa. Yhtiömiehen on mahdollista nostaa voitto-osuutensa, kun tilinpäätös on laadittu. Voitto-osuutta ei kuitenkaan voi nostaa, mikäli

se tarvitaan yhtiömiehen sovitun yhtiöpanoksen vajauksen täyttämiseen. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, 2 luku 9 § 1 momentti; Siikarla 2003, 84–85.)

Tappio tulee jakaa tasan yhtiömiesten kesken tilikauden tuloksen ollessa negatiivinen ja se vähennetään kunkin yhtiömiehen yhtiöpanoksesta. Tappion jakamiseen ei vaikuta yhtiöpanoksen muodostuminen työstä tai omaisuudesta. Lain mukaan tässäkin tapauksessa jako-osuuksia on mahdollista sovittaa, jos tasajako vaikuttaa kohtuuttomalta. Kuitenkin jos yhtiösopimukseen on määritelty tappionjaon peruste, sitä noudatetaan. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä, 2 luku 9 § 2–4 momentti; Siikarla 2003, 84–85.)

Edellä mainitut voitonjakosäännökset ovat tahdonvaltaisia ja niistä voidaan yhtiösopimuksella poiketa millä tahansa tavoin. Varojen, eli voiton- ja tappionjakamisesta, suositellaan sovittavan jo yhtiösopimusta kirjoitettaessa. Tällöin vältetään mahdollisilta ristiriitatilanteilta yhtiösuhteen aikana. Sopimuksessa kannattaa erityisesti kiinnittää huomiota yhtiömiesten työpanosten korvaamiseen, sillä panokset voivat muodostua eriarvoisiksi. Tällainen korvaus maksetaan voitto-osuuksiin nähden etuoikeutettuna. Voitonjaossa noudatetaan aina yhtiösopimuksessa määriteltyä jakoperustetta, mikäli sellainen on olemassa. Yhtiösopimuksessa voidaan voitonjako määrätä joko prosentti-perusteisena tai suhteellisina osuuksina. (Rissanen ym. 2006, 173 ; Siikarla 2003, 86–87.)

Yhtiömiehillä on oikeus nostaa yrityksestä rahaa yksityisottona ja avoin yhtiö voi myös maksaa yhtiömiehille palkkaa. Kommandiittiyhtiössä äänettömällä yhtiömiehellä on etuoikeutettu asema vastuunalaisiin yhtiömiehiin nähden. Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä määrää yrityksen tilikauden voitosta suoritettavan ensin korkolain mukainen korko äänettömälle yhtiömiehelle tämän yhtiöpanoksen perusteella. Vasta tämän jälkeen jaetaan loppuosa voitosta vastuunalaisille yhtiömiehille. Jos äänettäviä yhtiömiehiä on useampi eikä tilikauden voitto riitä heidän voitto-osuuksien täysimääräiseen suorittamiseen, jaetaan se yhtiöpanosten suhteessa. (Ilmoniemi ym. 2009, 68; Rissanen ym. 2006, 174 ; Siikarla 2003, 77.)

### 2.3.7 Henkilöyhtiöiden ja yhtiömiesten verotus

Avoimille ja kommandiittiyhtiöille vahvistetaan vuosittain elinkeinotoiminnan tulos (Leppiniemi & Walden 2010, 158). Tämä jaetaan aikaisempien vuosien tappioiden vähentämisen jälkeen verotettavaksi yhtiömiesten tulona. Tulo verotetaan sovittujen osuuksien suhteessa huolimatta siitä, kuinka paljon yhtiömiehet todellisuudessa voittoa nostavat. Mahdollisia tappioita ei jaeta yhtiömiesten kesken, vaan ne vähennetään seuraavien vuosien elinkeinotoiminnan tuloksista. Tappioita ei vähennetä yhtiömiehen tulosta edes siinä tapauksessa, jos yhtymä lopettaa toimintansa tai purkautuu. (Leppiniemi & Walden 2010, 158; Tomperi 2009, 35–37.)

Yhtiömiesten osuus verotettavasta tulosta on pääomatuloa, ansiotuloa tai osin molempia. Yhtiömiesten osuus henkilöyhtiön tuloista lisätään osakkaan muihin ansio- ja pääomatuloihin. Sillä, onko kyseessä vastuunalainen vai äänetön yhtiömies, ei ole väliä, koska jako ansiotuloihin ja pääomatuloihin suoritetaan molemmissa tapauksissa samalla tavalla. Yhtiömiehen pääomatulo-osuuden perusteena on edeltäneen verovuoden nettovarallisuus, johon on lisätty 30 % tilinpäätöstä edeltäneiden 12 kuukauden palkoista. Tästä pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta luetaan 20 % yhtiömiehen pääomatuloksi. (Leppiniemi & Walden 2010, 158–160; Tomperi 2009, 35–37.)

### 2.3.8 Case-yrittäjän verottaminen yhtiömiehenä

Henkilöyhtiötä koskevaa verotuslaskelmaa varten on jouduttu tekemään mahdollisimman realistinen oletus yhtiön ja yhtiömiesten tilanteesta. Täysin realistista laskelmaa ei ole mahdollista tehdä, sillä laskelmaa vastaavaa tilannetta ei ole olemassa. Laskelmalla halutaan esittää, miten case-yrittäjää verotettaisiin tilanteessa jossa hänellä olisi yhteinen liiketoimi jonkun muun saman alan yrittäjän kanssa. Laskelmaa varten on sovellettu case-yrittäjän tilinpäätöstä, joka löytyy liitteestä yksi. Liiketoiminnan on oletettu pysyvän suhteessa yhtä tuottavana, kuin mitä se nykyhetkellä on. Laskelmaan on myös lisätty varoja ja velkoja, jotta nähtäisiin, kuinka ne vaikuttaisivat yrittäjän ansio- ja pääomatuloihin. Varallisuutta on lisätty myös koska case-yrittäjällä on tulevaisuuden toiveena liiketilan hankkiminen. Laskentamalli on mukailtu Soile Tomperin kirjasta ”Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu” ja vuoden 2011 veroprosentit ja maksut on tarkastettu verohallinnon Internet-sivuilta. Laskelma on tehty vuodelle 2011, vaikka

case-yrittäjän tilinpäätös on vuodelta 2010. Tuloksista on näin ollen saatu ajan-kohtaisempia. Laskelma löytyy taulukosta 2. Laskelmassa on kaksi yrittäjää, joista yhtiömies A on alkuperäinen case-yrittäjä, ja sitä varten on tehty seuraavanlainen oletta-ma.

Oletetaan, että yrittäjä muuttaa toiminimensä avoimeksi yhtiöksi ja saa näin ollen yhtiökumppanin. Uusi yhtiökumppani tekee täysin vastaavanlaista työtä ja tulee sa-moista lähtökohdista kuin alkuperäinen case-yrittäjä. Tässä vaiheessa ei ole väliä onko yhtiömuoto avoin yhtiö vai kommandiittiyhtiö. Yhtiömiesten osuudet yrityksen voitosta on jaettu suhteessa työpanokseen ja tilikauden aikana yhtiömies A:n osuus on ollut 60 prosenttia, kun taas yhtiömies B on tehnyt työtä 40:n prosentin edestä. Toiminnan laajentuessa yhtiömiehet ovat myös ostaneet yhteisen liiketilan yritykselleen Helsingin keskustasta hintaan 125 000 euroa. Tätä varten yhtiömiehet ovat ottaneet lainaa 105 000 euroa. Yrityksen varoihin lasketaan myös kolme tietokonetta, joiden yhteis-arvo poistojen jälkeen on 4 854,60 euroa sekä yrityksen kassa ja pankkitili, joilla on tilikauden päättyessä rahaa 24 002,08 euroa. Yrityksen elinkeinotoiminnan tulos on 36 745,34 euroa. Yhtiömiehet työskentelevät yrityksessä keskenään ilman palkollisia. Tästä olettamatilanteesta löytyy yksinkertaistettu tase liitteestä neljä.

Taulukko 2. Yhtiömiehen verotuslaskelma (Tomperi 2009, 37-38).

<b>Yhtiömiehet 2011</b>			
Yhtiömies A:n osuus 60 %			
Yhtiömies B:n osuus 40 %			
Kotipaikka Helsinki 18,5 %			
Kuuluu ev.lut. Kirkkoon 1 %			
Sairausvakuutusmaksu 2,01 %			
Elinkeinotoiminnan tulos 36 745,34 €			
Elinkeinotoiminnan varat 153 856,68 €			
Elinkeinotoiminnan velat 105 000 €			
	<b>Nettovarallisuus</b>		
	Elinkeinotoiminnan varat	153,856.68 €	
	- Elinkeinotoiminnan velat	105,000.00 €	
		48,856.68 €	
<b>Pääomatulot 20 % mukaan</b>	<b>Yhtiömies A / 60 %</b>	<b>Yhtiömies B / 40 %</b>	
(48 856,68 * 20 %) 9,771.34 €	(9 771,34 * 60 %) 5,862.80 €	(9 771,34 * 40 %) 3,908.53 €	
<b>Verot pääomatuloista</b>	(5 862,80 * 28 %) <b>1,641.58 €</b>	(3 908,53 * 28 %) <b>1,094.39 €</b>	
<b>Ansiotulot</b>	<b>Yhtiömies A / 60 %</b>		
(36 754,34 - 9 771,34) 26,974.00 €	(26 974,00 * 60 %) 16,184.40 €	(84 581,08 * 40 %) 10,789.60 €	
<b>Verot ja maksut ansiotuloista</b>			
Valtionvero (8 + (16 184,40 - 15 600) * 6,5 %) 45.99 €			-
Kunnallisvero (16 184,40 * 18,5 %) 2,994.11 €		(10 789,60 * 18,5 %) 1,996.08 €	
Kirkollisvero (16 184,40 * 1 %) 161.84 €		(10 789,60 * 1 %) 107.90 €	
Sairausvakuutusmaksu (16 184,40 * 2,23 %) 360.91 €		(10 789,60 * 2,23 %) 240.61 €	
	<b>3,562.86 €</b>	<b>2,344.58 €</b>	
<b>Verot ja maksut yhteensä</b>	<b>5,204.44 €</b>	<b>3,438.97 €</b>	
<b>Pääomatulot 10 % mukaan</b>	<b>Yhtiömies A / 60 %</b>	<b>Yhtiömies B / 40 %</b>	
(48 856,68 * 10 %) 4,885.67 €	(4 885,67 * 60 %) 2,931.40 €	(4 885,67 * 40 %) 1,954.27 €	
<b>Verot pääomatuloista</b>	(2 931,40 * 28 %) <b>820.79 €</b>	(1 954,27 * 28 %) <b>547.19 €</b>	
<b>Ansiotulot</b>	<b>Yhtiömies A / 60 %</b>	<b>Yhtiömies B / 40 %</b>	
(36 745,34 - 4 885,67) 31,859.67 €	(31 859,67 * 60 %) 19,115.80 €	(31 859,67 * 40 %) 12,743.87 €	
<b>Verot ja maksut ansiotuloista</b>			
Valtionvero (8 + (19 115,80 - 15 600) * 6,5 %) 236.53 €		-	-
Kunnallisvero (19 115,80 * 18,5 %) 3,536.42 €		(12 743,87 * 18,5 %) 2,357.62 €	
Kirkollisvero (19 115,80 * 1 %) 191.16 €		(12 743,87 * 1 %) 127.44 €	
Sairausvakuutusmaksu (19 115,80 * 2,23 %) 426.28 €		(12 743,87 * 2,23 %) 284.19 €	
	<b>4,390.39 €</b>	<b>2,769.24 €</b>	
<b>Verot ja maksut yhteensä</b>	<b>5,211.18</b>	<b>3,316.44</b>	

Taulukon 2 laskelmassa on esitetty ensin yhtiömiesten perustiedot, jotta lähtökohdat ovat selkeästi nähtävissä. Yrityksen varojen ja velkojen on katsottu olevan varojen arvostamislain mukaiset (Tomperi 2009, 29). Yhtiömiehillä ei ole palkollisia, joten palkkoja ei ole huomioitavana, kun pääomatulo-osuuden perustetta selvitetään.

Laskelma jatkuu selvittämällä yrityksen nettovarallisuus, josta saadaan pääomatulo-osuuden laskentaperuste. Laskentaperustetta käyttämällä on laskettu yhtiömiesten pääomatulojen osuudet. Vertailun vuoksi ja edullisimman vaihtoehdon selvittämiseksi laskelmassa on selvitetty tulo-osuudet sekä 10:n että 20:n tuottoprosentin mukaan. Tuottoprosenttina käytetään kymmentä prosenttia ainoastaan verovelvollisen itse niin vaatiessa (Tuloverolaki 1992, 38 § 1 momentti). Yrityksen nettovarallisuudeksi saadaan 48 856,68 euroa.

Tämän jälkeen on selvitetty yhtiömiesten pääomatulot 20 prosentin mukaan laskenta-perusteesta. Elinkeinotoiminnan pääomatulo-osuus on 20 prosentin tapauksessa 9 771,34 euroa ja tämä jaetaan sovituissa suhteissa yhtiömiesten kesken. Näin ollen yhtiömies A:n pääomatulot ovat 5 862,80 euroa ja yhtiömies B:n pääomatulot 3 908,53 euroa. Veroja pääomatuloista yhtiömiehet joutuvat maksamaan 28 prosenttia. Yhtiömies A:n pääomatuloverot ovat 1 641,58 euroa ja yhtiömies B:n 1 094,39 euroa.

Yhtiömiesten ansiotulot voidaan selvittää, kun pääomatulot on laskettu. Ansiotulo-osuus saadaan selville vähentämällä elinkeinotoiminnan tuloksesta sen pääomatulo-osuus. Tällöin ansiotulo-osuudeksi saadaan 26 974 euroa, joka myös jaetaan yhtiömiesten kesken sovituissa suhteissa. Yhtiömies A:n ansiotuloiksi saadaan 16 184,40 euroa ja yhtiömies B:n ansiotulot ovat 10 789,60 euroa. Kun ansiotulot ovat selvillä, voidaan niistä laskea maksettavat verot ja maksut.

Verovelvollisen, eli tässä tapauksessa yhtiömiehen maksettavaksi koituvia veroja ja maksuja ovat valtion vero, kunnallis- ja kirkollisvero sekä sairausvakuutusmaksu. Valtion tulovero määräytyy progressiivisen tuloveroasteikon perusteella, joka löytyy myös liitteestä kolme. Vuoden 2011 tulojen alaraja on valtion verotuksessa 15 600 euroa. Vasta tuon summan ylittäneiltä tuloilta tulee maksaa valtion veroa. Näin ollen yhtiömies B ei joudu vuonna 2011 maksamaan ansiotuloistaan valtion veroa. Kunnallisvero maksetaan asuinkunnalle ja Helsingin vuoden 2011 kunnallisveroprosentti on 18,5. Saman vuoden Evankelis-luterilaisen seurakunnan veroprosentiksi on vahvistettu yksi prosentti. Suomessa peritään myös sairausvakuutusmaksua kaikilta vakuutetuilta. Tämä koostuu päivärahamaksusta, jonka osuus vuonna 2011 on 0,82 prosenttia ja 1,19 prosentin sairaanhoitomaksusta (Henkilöverotuksen lakimuutoksia vuodelle 2011). Vuoden 2011 sairausvakuutusmaksu on siis yhteensä 2,01 prosenttia ansiotuloista. Yhteensä ansiotuloista maksettavia veroja ja maksuja tulee yhtiömies A:lle 3 562,86 euroa ja yhtiömies B:lle 2 344,58 euroa.

Laskelmassa on myös esitetty kuinka pääomatulo-osuuden tuoton laskeminen kymmenen prosentin mukaan vaikuttaa maksettaviin veroihin ja maksuihin. Laskelmat on laskettu täysin vastaavasti 20:n prosentin vaihtoehdon kanssa. Kymmenen prosentin mukaan pääomatulo-osuudeksi tulee 4 885,67 euroa. Tämä jaetaan yhtiömiehille, eli A:lle 2 931,40 euroa, josta veron osuus on 820,79 euroa ja B:lle 1 954,27 euroa, josta veron

osuus on 547,19 euroa. Tässä tapauksessa yhtiömies A:n ansiotulot ovat 19 115,80 euroa ja yhtiömies B:n 12 743,87 euroa. Ansiotuloista yhtiömies A joutuu maksamaan veroja ja maksuja yhteensä 4 390,39 euroa ja yhtiömies B 2 769,24 euroa.

Lopuksi voidaan verrata verojen ja maksujen määrää 20:n ja 10:n prosentin vaihtoehtoilla. Mikäli pääomatulo-osuuden tuotto prosentti on 20 prosenttia tulee yhtiömies A:lle veroja ja maksuja yhteensä 5 204,44 euroa ja yhtiömies B:lle 3 438 euroa. Jos taas yhtiömiehet vaatisivat tuotto prosentiksi kymmenen prosenttia olisi A:n verot ja maksut 5 211,18 euroa ja B:n 3 316,44 euroa. Laskelmasta nähdään siis, että yhtiömies A:n kannattaa valita pääomatulo-osuuden tuotto prosentiksi 20 prosenttia, mutta yhtiömies B:lle sen sijaan kymmenen prosentin vaihtoehto on edullisempi.

### 2.3.9 Yhtiömuotona henkilöyhtiö – case-yrityksen näkökulma

Tässä luvussa pohditaan, kuinka yritysmuodon muutos henkilöyhtiöksi vaikuttaisi case-yrityksen hallintoon, voitonjakoon, vastuunjakautumiseen ja verotukseen. Lisäksi annetaan ehdotuksia siitä, kuinka asia kannattaisi case-yrityksessä järjestää, mikäli yritysmuoto vaihtuisi henkilöyhtiömuotoon. Harkittaessa henkilöyhtiötä yritysmuodoksi case-yritykselle täytyy lähtökohtana ajatella nykyisen yrittäjän ottavan yhtiökumppanin, sillä avointa yhtiötä tai kommandiittiyhtiötä ei voi perustaa ellei yhtiömiehiä ole vähintään kaksi. Case-yrittäjän haastattelun perusteella voidaan olettaa yrittäjän olevan kiinnostuneempi avoimen yhtiön vaihtoehdosta. Avoimen yhtiön tapauksessa yhtiösopimuksella on mahdollista sopia hyvin pitkälti siitä, kuinka yritys toimii ja minkälainen on kunkin yhtiömiehen rooli yrityksessä. Se kuinka paljon vaikutuksia yritysmuodon muutoksella on case-yrityksen nykytilanteeseen riippuu paljon siitä, mitä yhtiösopimuksessa säädettäisiin.

Yksityisenä elinkeinonharjoittajana case-yrittäjä on tottunut tekemään yritykseensä liittyvät päätökset itse, joutumatta ajattelemaan muiden mielipiteitä. Suurimmassa osassa avointen yhtiöiden ja kommandiittiyhtiöiden yhtiösopimuksista ei mainita, kuinka päätökset yhtiössä tehdään (Siikarla 2003, 51). Case-yrittäjän tulisivin varautua siihen, että toisella yhtiömiehellä on oikeus hoitaa yrityksen asioita tai ryhtyä asioiden hoidon edellyttämiin toimenpiteisiin, mikäli case-yrittäjä ei toimintaa erikseen kiellä. Tällainen tilanne voi aiheuttaa riitoja ja case-yrittäjä saattaisikin tulla epätietoiseksi

siitä, mitä yrityksessä tapahtuu ja kuka mitäkin tekee. Lähtökohtana kuitenkin oli, että case-yrittäjä haluaa jatkossakin tietää kaiken yrityksensä toiminnasta.

Yhtiösopimuksella voidaan kuitenkin sopia yhtiömiesten keskinäisestä tehtävän jaosta eli hallinnosta. Tällöin case-yrittäjä hyötyy yritysmuodosta, sillä hänen itsensä tehtäväksi ei jää kaikki yrityksen asiat, vaan saa jaettua ne yhtiökumppaninsa kanssa. Tämä mahdollistaa myös sen, että case-yrittäjälle jää enemmän aikaa itse liiketoiminnan harjoittamiseen, kun kaikki sen oheiset asiat eivät ole vain hänen hartioillaan. Yhtiösopimuksella kannattaa siis muodostaa hallitus. Hallitusta koskeva säännös voidaan muotoilla esimerkiksi seuraavasti: "Yhtiön hallintoa ja toimintaa muutoinkin hoitavat molemmat yhtiömiehet ja ratkaistaan kaikki yhtiötä koskevat asiat molempien yhtiömiesten yksimielisellä päätöksellä" (Siikarla 2003, 51).

Nykytilanteessa, eli case-yrittäjän toimiessa yksityisenä toiminimenä, on hänellä henkilökohtainen vastuu toiminnastaan. Tämä sama vastuu on myös avoimen yhtiön tapauksessa, mutta omalla tavallaan laajempaan. Yritysmuodon muutos henkilöyhtiöksi tarkoittaisi vastuunjaon kannalta lähtökohtaisesti sitä, että case-yrittäjä olisi henkilökohtaisessa vastuussa myös yhtiökumppaninsa puolesta yrityksen velvoitteista. Näin ollen velkoja voi siis kääntyä myös case-yrittäjän puoleen vaikka sitoumuksen olisikin tehnyt toinen yhtiökumppani. On siis tärkeää, että henkilö yhtiötä perustettaessa case-yrittäjä aloittaa toiminnan sellaisen henkilön kanssa, johon pystyy luottamaan. Muutoin on mahdollista, että toinen yhtiömiestä tekee toimialan puitteissa sitoumuksia, jotka vaarantavat yrityksen toiminnan.

Case-yrittäjän on kuitenkin yhtiötä perustettaessa mahdollista vaatia yhtiösopimukseen kohta, jossa rajoitetaan yhtiömiesten oikeutta tehdä toisia yhtiömiehiä ja yhtiötä koskevia sitoumuksia tai sopimuksia. Tällä voidaan rajoittaa yhtiömiesten toimintaa esimerkiksi niin, että yhtiösopimuksen mukaan sitoumuksilla tulee olla molempien yhtiömiesten hyväksyntä. Toisin sanoen tällöin kumpikaan yhtiömiestä ei voi toimia ilman toisen lupaa. Perustamisvaiheessa olisi toki mahdollista rajoittaa vain uuden yhtiökumppanin toimintaa yhtiösopimuksella, mutta on hyvin todennäköistä, ettei kyseinen yhtiökumppani tähän suostu. Tällöin case-yrittäjän on tehtävä kompromisseja, mikäli hän avoimen yhtiön haluaa perustaa.



Kuten aikaisemmin on mainittu, lain asettamat voitonjakosäännökset ovat tahdonvaltaisia ja niistä voidaan poiketa yhtiösopimuksella. Jos case-yrittäjä yhtiökumppaninsa kanssa perustaisi avoimen yhtiön, kannattaisi sen voitonjaosta sopia yhtiösopimuksessa. Tällöin voitonjako olisi mahdollista perustaa työpanokseen eli kunkin yhtiömiehen tekemän työn määrään. Tällainen tilanne vastaisi pitkälti yksityisen toiminimen tilannetta, jossa elinkeinonharjoittaja saa kaiken sen tuoton, minkä on itse toiminnallaan tehnyt.

Mikäli voitonjaosta ei erikseen sovittaisi, voisi se olla epäedullinen tilanne kovasti töitä tekevälle case-yrittäjälle. Tällöin voitonjaon periaate eriäisi suuremmin myös nykytilanteesta. Tämä tarkoittaisi, että vaikka case-yrittäjä olisi tehnyt enemmän töitä, jaettaisiin voitto tasan molempien yhtiömiesten kesken. Ennen tasajakoa voitosta kuitenkin jaettaisiin molemmille yhtiömiehille korot heidän yhtiöpanoksilleen. Vaikka epäilua voitonjakoa voidaan sovitella, on se kuitenkin monimutkaisempaa kuin asioiden määrittäminen yhtiösopimuksessa. Sovittelu voi myös aiheuttaa riitoja. Selkeintä tämän kaltaiselle yritykselle, jossa voitto perustuu käsin tehtyyn työhön, on asettaa voitonjako työpanoksen määrään. Mikäli toisella yhtiömiehistä on enemmän hallinnollisia velvoitteita, voi niistä maksaa esimerkiksi palkkioita.

Case-yrittäjän verottaminen yhtiömiehenä tapahtuu samankaltaisesti kuin nykytilanteessa yksityisenä toiminimenä. Myös tässä yhtiömuodossa verotettava tulo jaetaan pääomatuloihin ja ansiotuloihin. Case-yrittäjä voi myös itse arvioida kannattaako hänen valita pääomatulo-osuuden tuotto prosentiksi 10 prosenttia vai 20 prosenttia, sillä yhtiömiehiä verotetaan omina verotuksellisinä yksilöinä. Tässä kohdassa ei siis yhtiömiesten lukumäärällä ole väliä eikä sillä, onko kyseessä vastuunalainen vai äänetön yhtiö mies. Case-yrittäjä on yhtiömiehenä vastuussa verojen maksamisesta.

Kommandiittiyhtiön tapauksessa vastuu olisi lähinnä case-yrittäjällä, kuten nykytilanteessakin. Voitonjaon kohdalla kuitenkin äänettömälle yhtiömiehelle tulisi jakaa korkoa hänen asettamalleen pääomapanokselle ennen kuin case-yrittäjä itse pääsisi voitonjakoon mukaan. Tässä tapauksessa myös vastuu jäisi lähinnä case-yrittäjälle samalla tavoin kuin se nykytilanteessa on. Eli case-yrittäjä vastaisi yksin kaikella omaisuudellaan yrityksen sitoumuksista. Äänettömän yhtiömiehen vastuu jäisi ainoastaan hänen asettaman pääomapanoksen määrään.

## 2.4 Osakeyhtiö

### 2.4.1 Osakeyhtiön perustaminen ja perustamissopimus

Osakeyhtiölakia uudistettiin vuonna 2006, ja se toi mukanaan muutoksia lakiin. Yksi merkittävimmistä muutoksista on osakeyhtiön perustamismenettelyn yksinkertaistaminen. Tämä tarkoittaa sitä, että erillistä perustamiskokousta ei enää tarvita, vaan osakkeenomistajat ovat tiedossa jo perustamistoimien alkaessa. Osakeyhtiön perustamista varten tehdään perustamissopimus, jonka osakkeenomistajat allekirjoittavat (Ilmoniemi 2009, 81). Allekirjoituksellaan osakkeenomistaja merkitsee ne osakkeet, jotka hänelle perustamissopimuksen mukaan kuuluvat. Yksityisessä osakeyhtiössä riittää, että perustajajäseniä on vain yksi (Yritysmuodon valinta). Johdon jäsenten ja tilintarkastajien toimikausi sekä tehtävät alkavat, kun perustamissopimus allekirjoitetaan. (Osakeyhtiön perustamistoimet ja yhtiömuodon sääntely; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 61–62.)

Laissa on määritelty kohdat, jotka perustamissopimuksen tulee sisältää. Näitä ovat sopimuksen päivämäärä, kaikki osakkeenomistajat sekä heidän merkitsemät osakkeet, osakkeen merkintähinta, osakkeen maksuaika, hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat (Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 62). Osakeyhtiöllä ei välttämättä tarvitse olla toimitusjohtajaa, mutta tarvittaessa sopimuksessa on mainittava myös toimitusjohtajan tiedot. Perustamissopimukseen on myös liitettävä yhtiöjärjestys, jonka tarkoituksena on säädellä yhtiön toimintaa. Uusi laki mahdollistaa yhtiöjärjestyksen sisällön suppeuden. Lain mukaan yhtiöjärjestyksessä on mainittava ainakin toiminimi, kotipaikkana oleva Suomen kunta ja yhtiön toimiala. Yhtiöjärjestykseen on kuitenkin mahdollista ottaa mukaan muitakin määräyksiä, kuten esimerkiksi lunastuslauseke. Tilikaudesta voidaan määrätä joko perustamissopimuksessa tai yhtiöjärjestyksessä. (Ilmoniemi ym. 2009, 81–82; Osakeyhtiön perustamistoimet ja yhtiömuodon sääntely.)

Osakeyhtiö syntyy rekisteröimisellä eli Patentti- ja rekisterihallituksen merkinnällä kaupparekisteriin. Yhtiö on rekisteröitävä kaupparekisteriin kolmen kuukauden sisällä perustamissopimuksen allekirjoitushetkestä, tai muutoin yhtiön perustaminen raukeaa. Myös osakkeet on maksettava ennen kuin rekisteröinti-ilmoitus tehdään. Ennen kuin osakeyhtiö on rekisteröity, se ei voi tehdä sitoumuksia tai hankkia oikeuksia nimiinsä. Oikeustoimia on kuitenkin mahdollista tehdä perustettavan yhtiön lukuun. Tällaisissa

tapauksissa vastuullisia ovat kuitenkin ne henkilöt, jotka ovat toimista päättäneet tai niihin osallistuneet. Vastuu toimesta siirtyy lain nojalla suoraan yhtiölle sen rekisteröimisen jälkeen, mikäli oikeustoimi on tehty perustamiskirjan allekirjoittamisen jälkeen. Mikäli yhtiön nimissä tehdään jonkinlaisia sitoumuksia ennen rekisteröimistä, tulee vastapuolta informoida yhtiön perustamisen tilasta. Mikäli vastapuoli ei ole tietoinen perustettavan yhtiön tilasta, sillä on oikeus luopua tehdyistä sopimuksista kunnes yhtiö on rekisteröity. (Ilmoniemi ym. 2009, 83; Osakeyhtiön perusilmoitus 2011; Raatikainen 2006, 72.)

#### 2.4.2 Osake

Kaikilla osakeyhtiöillä tulee olla osakepääoma ja sen määrä on säädetty osakeyhtiölaissa. Yksityisen osakeyhtiön osakepääoman alarajaksi on asetettu 2 500 euroa (Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 3 §). Vaikka tässä työssä ei käsitellä julkista osakeyhtiötä (Oyj), mainittakoon, että sen vähimmäisosakepääoman määrä on 80 000 euroa (Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 3 §). Julkinen osakeyhtiö poikkeaa yksityisestä osakeyhtiöstä myös sillä, että sen osakkeita tarjotaan yleisölle ja näillä osakkeilla on mahdollista käydä julkista arvopaperikauppaa (Julkinen osakeyhtiö 2010; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 58). Julkisella osakeyhtiöllä on myös aina oltava toimitusjohtaja ja sen tulee vuosittain julkistaa osavuosi- ja vuosikatsaukset. (Millainen osakeyhtiö on yhtiömuotona?). Tässä työssä ei ole järkevää käsitellä julkista osakeyhtiötä laajemmin, koska yhtiömuotoja verrataan case-yrityksen kannalta. Julkinen osakeyhtiö on ominaisuuksiltaan epärealistinen yhtiömuoto case-yrityksen liiketoiminnan laajuutta ajatellen. (Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 58, 63.)

Osakkeen merkintähinta on merkittävä osakepääomaan, ellei yhtiöjärjestyksessä tai perustamissopimuksessa ole määrätty sitä osittain merkittäväksi vapaan oman pääoman rahastoon. Kuitenkin mainitsemani vähimmäisosakepääoma on aina merkittävä osakepääomaan. (Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 63.)

Apporttiomaisuudella tarkoitetaan muuta rahanarvoista omaisuutta kuin rahaa. Osakeyhtiön osake voidaan lain mukaan maksaa joko rahana tai apporttiomaisuudella. Mikäli osakkeita halutaan maksaa apporttiomaisuudella, on tästä oltava määräys perustamissopimuksessa. Lisäksi kyseinen omaisuus on yksilöitävä ja sillä on oltava luovutushet-

kellä maksua vastaava taloudellinen arvo yhtiölle. Merkintähinta, joka maksetaan rahana, suoritetaan yhtiön nimiin avattavalle pankkitilille. (Osakeyhtiön perustamistoimet ja yhtiömuodon sääntely; Rissanen ym. 2006, 237; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 63.)

#### 2.4.3 Hallinto ja edustaminen

Yhtiön toimielimiä ovat yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja. Näistä pakollisia ovat hallitus ja yhtiökokous (Villa & Ossa & Saarnilehto 2009, 72). Lähtökohtaisesti osakeyhtiön ylin elin on yhtiökokous. Osakeyhtiölain mukaan ylempi toimielin voi ottaa alemman toimielimen toimivaltaan kuuluvan asian päätettäväkseen (Osakeyhtiön perustamistoimet ja yhtiömuodon sääntely). Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että yhtiökokouksella on päätösoikeus toimitusjohtajan ja hallituksen toimivaltaan kuuluvia asioita kohtaan. Tämän lisäksi yksimieliset osakkeenomistajat voivat yksittäistapauksissa tehdä päätöksen asiasta, joka muutoin kuuluisi hallituksen tai toimitusjohtajan yleistoimivaltaan. Myös hallitus voi tehdä päätöksen toimitusjohtajan toimivaltaan kuuluvassa asiassa yhtiöjärjestyksen määräyksen nojalla. (Osakeyhtiön perustamistoimet ja yhtiömuodon sääntely; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 72–73.)

Osakkeenomistajien muodostama yhtiökokous käyttää osakeyhtiössä ylintä päätösvaltaa. Hallituksen koolle kutsuma varsinainen yhtiökokous on aina pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, ja lähtökohtaisesti kokous on pidettävä yrityksen kotipaikassa. Yhtiökokouksessa käsiteltävät asiat ratkaistaan yleisesti enemmistöpäätöksellä ja päätökset tehdään läsnä olevien osakkeenomistajien voimin. Yhtiökokouksessa valitaan myös hallituksen jäsenet. (Osakeyhtiön perustamistoimet ja yhtiömuodon sääntely; Sutinen & Viklund 2004, 82; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 73.)

Osakeyhtiöllä on aina oltava hallitus, joka huolehtii yhtiön hallinnosta ja sen toiminnasta (Osakeyhtiölaki 2006, 6 luku 1 § 1 momentti). Hallitukseen tulee valita yhdestä viiteen varsinaista jäsentä. Mikäli jäseniä on vähemmän kuin kolme, on hallituksessa oltava ainakin yksi varajäsen. Hallituksella on yleistoimivalta päättää niistä yrityksen asioista, jotka eivät lain mukaan nimenomaisesti kuulu yhtiökokouksen päätettäväksi. Osakeomistuksella ei ole merkitystä hallituksen päätöksen teossa, vaan päätökset tehdään enemmistön mielipiteen mukaan ellei yhtiöjärjestyksessä ole edellytetty määräänemistä. Hallituksen puheenjohtaja kutsuu hallituksen koolle ja kokouksista on aina

laadittava pöytäkirja. Kokous täytyy kutsua koolle myös jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja sitä vaatii. Hallitus on päätösvaltainen silloin, kun paikalla on yli puolet jäsenistä. (Ilmoniemi ym. 2009, 91–93; Osakeyhtiön perustamistoimet ja yhtiömuodon sääntely; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 72–73.)

Toimitusjohtaja ei ole pakollinen toimielin osakeyhtiössä, mutta mikäli se koetaan tarpeelliseksi, valitsee hallitus henkilön kyseiseen toimeen. Toimitusjohtajan tehtävänä on yhtiön juoksevan hallinnon hoitaminen noudattaen hallituksen antamia määräyksiä ja ohjeita. Lisäksi toimitusjohtaja vastaa yhtiön kirjanpidon lain mukaisuudesta ja järjestää yhtiön varainhoidon luotettavalla tavalla. (Osakeyhtiön perustamistoimet ja yhtiömuodon sääntely; Sutinen & Viklund 2004, 82.)

#### 2.4.4 Osakeyhtiön vastuu velvoitteista

Osakeyhtiön velvollisuudet ovat erillään osakkeenomistajan velvollisuuksista. Osakeyhtiö on sekä oikeuskelpoinen että oikeustoimikelpoinen. Tämä tarkoittaa sitä, että osakeyhtiöllä voi olla oikeuksia ja velvollisuuksia sekä, sillä on myös itsenäinen kyky määrätä niistä. Osakeyhtiössä vastuussa on yhtiö ja se vastaa velvoitteistaan omalla varallisuudellaan. Osakkeenomistajien vastuu rajoittuu yhtiöön sijoittamaansa panokseen, eivätkä he siis ole henkilökohtaisesti vastuussa yhtiön sitoumuksista (Ilmoniemi ym. 2009, 80; Osakeyhtiölaki 2006, 1 luku 2 § 2 momentti). Osakkeenomistajaa ei ole mahdollista saattaa henkilökohtaiseen vastuuseen yhtiön veloista edes yhtiökokouksen yksimielisellä päätöksellä. Osakkeenomistaja voi kuitenkin halutessaan vastata yhtiön sitoumuksista menemällä takaukseen tai antamalla pantin yhtiön velasta. Vaikkakin vastuu on osakeyhtiöllä voivat esimerkiksi pankit vaatia liiketoiminnan alkuvaiheessa yrittäjältä henkilökohtaisen takauksen. (Osakeyhtiö: Osakkeenomistajan vastuu veloista; Sutinen & Viklund 2004, 83; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 58.)

#### 2.4.5 Varojen jakaminen

Osakeyhtiön osakkaan on mahdollista nostaa varoja yhtiöstä kolmella tavalla. Näitä ovat varojen nostaminen palkkana, osinkoina tai osakslainana (Osakeyhtiön verotus). Osakeyhtiön yleisimmät tavat jakaa varoja ovat palkkatulot työpanoksesta ja osinkotulot voitonjaosta. Voitonjako tapahtuu yhtiön oman vapaan pääoman rahastosta.

Osakeyhtiössä varoja jaetaan yhtiön osakkeenomistajille. Osakeyhtiön varojen jakamisen tulee perustua viimeksi vahvistettuun ja tilintarkastettuun tilinpäätökseen (Osakeyhtiölaki 2006, 13 luku 3 §; Rissanen ym. 2006, 344). Uudistunut laki määrää voitonjaon edellytykseksi myös sen, että siitä päätettäessä ei ole tiedossa yhtiön olevan maksukyvytön tai jaon aiheuttavan yhtiön maksukyvyttömyyden (Osakeyhtiölaki 2006, 13 luku 2 §). Voittona voidaan jakaa vahvistetusta taseesta ilmenevät voitonjakokelpoiset varat osakkeenomistajille. Osakeyhtiön on myös mahdollista jakaa niin sanottu väli-osinko keskeneräiseltä tilikaudelta. Tämä tulee jakaa sen hetkiselältä keskeneräiseltä tilikaudelta ansaitusta voitosta (Rissanen ym. 2006, 344). Osingon jaosta päättää yhtiökokous (Osakeyhtiölaki 2006, 13 luku 6 § 1 momentti).

Varoja ei kuitenkaan ole mahdollista jakaa millään tavoin ennen kuin osakeyhtiö on rekisteröity (Osakeyhtiölaki 2006, 13 luku 1 § 4 momentti; Rissanen ym. 2006, 345). Jakopäätöksen tekemistä rekisteröimisen edellytys ei kuitenkaan estä (Rissanen ym. 2006, 345). Mahdollisesta tappiosta vastuun kantaa yhtiö. Tappion voi vähentää yhtiön tuloksesta seuraavan kymmenen vuoden aikana tulon syntymisen mukaan. (Tappion vähentäminen 2007.)

#### 2.4.6 Osakeyhtiön verotus

Kuten muutkin yhteisöt, ovat osakeyhtiöt itsenäisiä verovelvollisia, joille vahvistetaan verotettava tulo. Tämä verotettava tulo saadaan selville, kun veronalaisista tuloista vähennetään menot, jotka ovat vähennyskelpoisia (Tuloverotus – osakeyhtiö ja osuuskunta). Yhteisön tulovero on 26 prosenttia verotettavasta tulosta, ja se jaetaan valtion, kunnan ja seurakuntien kesken (Tomperi 2009, 44). Osakeyhtiön verotus ei vaikuta sellaisenaan osakkaan verotukseen, sillä sen tulo verotetaan osakeyhtiön omana (Osakeyhtiön verotus). Tuloverotusta varten osakeyhtiöt ilmoittavat tietonsa verohallinnolle veroilmoituslomakkeella. Tiedot tulee antaa neljän kuukauden kuluessa edellisen tilikauden päättymiskuukauden loppumisesta (Leppiniemi & Walden 2010, 165–166; Tomperi 2009, 44; Veroilmoituksen antaminen – osakeyhtiö ja osuuskunta).

Osakeyhtiöllä on mahdollista olla kolme erilaista tulolähdettä. Tulolähteitä ovat elinkeinotulolähde, maatalouden tulolähde ja henkilökohtainen tulolähde. Jokaisen näistä verotettava tulo lasketaan erikseen. Tämä tapahtuu niin, että verovuoden tulosta vähen-

netään aikaisempien verovuosien vahvistetut tulolähteen tappiot. Tappiot vähennetään aina samasta tulolähteestä kuin mistä ne ovat peräisin. Tappiota vähennetään tulon syntymisen mukaan seuraavan kymmenen verovuoden ajan. Tappion vähentämisoikeuden kuitenkin menettää jos yli puolet yhtiön osakkeista vaihtaa omistajaa tappiovuoden aikana tai sen jälkeen. Poikkeuksena tähän on testamentilla tai perintönä vaihtuneet osakkeet. Yhteisön tulovero saadaan laskemalla tulolähteiden verotettavat tulot yhteen. (Tuloverotus – osakeyhtiö ja osuuskunta; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 165–166.)

#### 2.4.7 Case-yrityksen verottaminen osakeyhtiönä

Tätä laskelmaa varten käytetään pohjana case-yrityksen nykyistä tilinpäätöstä vuodelta 2010, joka löytyy liitteestä yksi. Kaikissa osakeyhtiön tai osakkaan verotusta koskevissa laskelmissa käytetään kuitenkin vuoden 2011 veroprosentteja, jotta tulokset olisivat ajankohtaisempia. Laskelman avulla selvitetään, kuinka case-yritystä verotettaisiin, mikäli sen yhtiömuoto olisi osakeyhtiö. Verot tulee laskea uudelleen, jotta saataisiin selville veronmäärä, jos yritys olisi osakeyhtiö. Olemassa olevassa tilinpäätöksessä verot on laskettu toiminimelle. Tämän laskelman jälkeen selvitetään myös, kuinka case-yritystä verotettaisiin osingon saajana. Laskelma tehdään vuodelle 2011, jotta se olisi ajankohtaisempi, vaikka luvut ovat edelliseltä vuodelta.

Taulukko 3. Osakeyhtiön verolaskelma (Sutinen & Viklund 2004, 212).

<b>Osakeyhtiö 2011</b>	
Tilikauden voitto	14,482.34 €
+ Ennakkoverot	3,890.33 €
<b>Verotettava tulos</b>	<b>18,372.67 €</b>
<b>Maksettava vero</b> (26 % * 18 372,67)	<b>4,776.89 €</b>

Verojen selvitystä varten, taulukossa 3 lasketaan ensin case-yrityksen verotettava tulos. Verotettava tulos saadaan lisäämällä maksetut ennakkoverot tilikauden voittoon. Vuoden 2010 tilinpäätöksen mukaan case-yrityksen tilikauden voitto on ollut 14 482,34 euroa ja ennakkoverot 3 890,33 euroa. Näiden summana saadaan verotettava tulos, joka on 18 372,67 euroa. Tästä summasta lasketaan yhteisön tulovero 26 prosentin verokannan mukaan. Taulukon 3 laskelman perusteella, osakeyhtiön maksettavan

veron määräksi saadaan 4 776,89 euroa. Veron määrän laskemisen jälkeen lasketaan osakeyhtiölle uusi tilikauden voitto.

Taulukko 4. Osakeyhtiön voitto 2011 (Sutinen & Viklund 2004, 212).

<b>Osakeyhtiön voitto 2011</b>	
Verotettava tulos	18,372.67 €
- Maksettava vero	4,776.89 €
<b>Tilikauden voitto</b>	<b>13,595.78 €</b>

Taulukossa 4 selvitetään osakeyhtiön voitto. Tilikauden voitto lasketaan vähentämällä osakeyhtiön verotettavasta tulosta aiemmin selvitetty veron määrä. Tällöin tilikauden voitoksi saadaan 13 595,78 euroa. Tämän jälkeen voidaan selvittää, kuinka case-yrittäjää verotettaisiin osingon saajana.

#### 2.4.8 Osakkaiden verotus

Osakkaiden verotus alkaa vasta, kun he nostavat tuloa osakeyhtiöstä. Tuloa voi nostaa esimerkiksi osinkona tai palkkana. Palkkana nostettu tulo verotetaan osakkaan ansiotulona. Palkasta yhtiön tulee maksaa myös työnantajan sosiaaliturvamaksu, ja muut palkkasivukulut. Verottomia yksityisottoja ei saa osakeyhtiössä tehdä toisin kuin toiminimessä ja henkilöyhtiöissä. (Osakeyhtiö – palkka, osinko ja laina; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 241–242.)

Osinkotulot, joita osakkeenomistajat saavat, voivat olla verovapaita, veronalaisia tai osittain molempia. Julkisesti noteeratuista eli listatuista yhtiöistä saadut osingot ovat aina osittain veronalaista tuloa saajalleen. Listaamattomista yhtiöistä on kuitenkin mahdollista nostaa verovapaata osinkoa tiettyyn rajaan asti. Osinkotulot ovat verovapaita siihen määrään saakka, joka vastaa osakkeiden matemaattiselle arvolle lasketua yhdeksän prosentin tuottoa. Verovapaat osinkotulot ovat joko ansiotuloa tai pääomatuloa. Osinkojen verotus riippuu siitä, mistä osinkotulot saadaan ja onko osingon saajana luonnollinen henkilö vai yhtiö. Lisäksi veron määrään vaikuttavat osakkeiden matemaattinen arvo ja osinkotulon suuruus. Osinkoa jakavalle yhtiölle ei aiheudu vero-seuraamuksia jakamisesta. (Leppiniemi & Walden 2010, 174–175; Tomperi 2009, 44; Tuloverotus – osakeyhtiö ja osuuskunta; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 242–243.)



#### 2.4.9 Case-yrittäjän verottaminen osingon saajana

Seuraavalla laskelmalla halutaan selvittää, kuinka paljon case-yrittäjä joutuisi maksamaan veroja osingon saajana. Lähtökohtana laskelmassa on, että case-yrittäjä on ainut osakkeen omistaja ja omistaa näin ollen 100 prosenttia yrityksensä osakekannasta. Luvut laskelmaa varten on mukailtu case-yrittäjän vuoden 2010 taseesta ja edellä esitetystä osakeyhtiön verotuslaskelmasta, johon luvut saatiin case-yrittäjän vuoden 2010 tilinpäätöksestä. Laskentamalli on mukailtu Soile Tomperin kirjasta ”Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu”. Oletetaan myös, että yhtiö jakaa kaiken tekemänsä voiton osinkoina.

Taulukko 5. Luonnollisen henkilön osinkotulojen verotuslaskelma 1 (Tomperi 2009, 47).

Luonnollisen henkilön osinkotulojen verotuslaskelma	
Case-yrittäjä omistaa Oy:n osakkeita 100 kpl	<b>Osakkeen matemaattinen arvo</b>
Oy:n varat 2 841,11 €	$\frac{2\,841,11 - 1\,190,81}{100,00} = 16,50 \text{ €}$
Oy:n velat 1 190,11 €	
Osakkeiden lukumäärä 100 kpl	
<b>Luonnollisen henkilön osakkeiden matemaattinen arvo</b>	
$100 * 16,50 \text{ €} =$	<b>1,650.30 €</b>
<b>Verovapaata osinkoa enintään</b>	
$9 \% * 1\,650,30 \text{ €} =$	<b>148.53 €</b>
<b>Yritys jakaa osinkoa per osake</b>	
$13\,595,78 / 100 =$	<b>135.96 €</b>
<b>Case-yrittäjä saa osinkoa yhteensä</b>	
$135,96 * 100$	<b>13,595.78 €</b>
<b>Verovapaan osingon osuus</b>	<b>148.53 €</b>
<b>Verovapaan osuuden ylittävä osa</b>	
$13\,595,78 - 148,59$	<b>13,447.25 €</b>
<b>Ylittävältä osalta</b>	
Veronalaista ansiotuloa 70%	
$13\,447,19 * 70 \%$	<b>9,413.08 €</b>
Verovapaata tuloa 30 %	
$13\,447,19 * 30 \%$	<b>4,034.18 €</b>
<b>Luonnollisen henkilön osinkotuloista</b>	
veronalaista ansiotuloa	<b>9,413.08</b>
verovapaata tuloa	<b>4,182.70</b>
	<b>13,595.78</b>

Taulukon 5 laskelmassa on ensin esitetty perustiedot case-yrittäjän osakkeenomistuksesta ja yrityksen varoista. Tämän jälkeen on laskettu osakkeen matemaattinen arvo, jonka laskukaava löytyy liitteestä viisi. Matemaattinen arvo lasketaan yrityksen

nettovarallisuuden perusteella jakamalla yhtiön varat vähennettynä veloilla yhtiön ulkona olevien osakkeiden määrällä (Osakeyhtiön verotus). Osakkeen matemaattiseksi arvoksi saadaan 16,51 euroa. Pieni matemaattinen arvo johtuu case-yrityksen pienestä nettovarallisuudesta. Nettovarallisuus ja sen ohella osakkeen matemaattinen arvo kasvavat vasta, kun yritys saa enemmän omaisuutta.

Luonnollisen henkilön eli case-yrittäjän osakkeiden matemaattisesta arvosta laskettujen verovapaiden osinkojen määrä yhdeksän prosentin vuotuisen tuoton mukaan on 148,59 euroa. Osinkojen määrä yhteensä on 13 595,78 euroa. Osinkotulot ylittävät siis merkittävästi verovapaan osuuden. Tämän vuoksi verovapaan osuuden ylittävä osa selvitetään erikseen. Ylimenevä osuus on 13 447,19 euroa, josta 70 prosenttia on veronalaista ansiotuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa. Veronalaista ansiotuloa on yhteensä 9 413,03 euroa ja verovapaata 4 182,75 euroa. Seuraavaksi selvitetään vielä, kuinka paljon veroja ja maksuja tulee maksaa.

Taulukko 6. Verot ja maksut osinkojen ansiotuloista.

<b>Verot ja maksut ansiotuloista</b>	
Valtionvero	-
Kunnallisvero 18,5 %	1,741.42 (9 413,08 * 18,5 %)
Kirkollisvero 1 %	94.13 (9 413,08 * 1 %)
Sairausvakuutusmaksu 2,01 %	189.20 (9 413,08 * 2,01 %)
	<b>2,024.75</b>
<b>Ansiotulosta maksettava vero yhteensä</b>	<b>2,024.75</b>

Veronalaisen ansiotulon ollessa alle 15 600 euroa siitä ei makseta valtion veroa. Näin ollen verot ja maksut jakautuvat kunnallisveroon, joka on Helsingissä vuonna 2011 18,5 prosenttia, evankelis-luterilaisen kirkon kirkollisveroon, joka on yksi prosentti ja sairausvakuutusmaksuun 2,01 prosenttia. Taulukon 6 mukaan maksettavan veron määrä on yhteensä 2 024,74 euroa. Näin ollen case-yrittäjälle jäisi käteen osingoistaan 11 719,63 euroa.

Seuraavassa laskelmassa esitetään vertailun vuoksi tilanne, jossa osakeyhtiöllä on kaksi osakkeenomistajaa. Tilanteen taustalla on samanlainen oletamus kuin aiemmin tässä työssä esitetyssä henkilöyhtiön laskelmassa. Tässä tapauksessa case-yrittäjä omistaa 60 prosenttia osakkeista ja toinen osakkeenomistaja 40 prosenttia. Laskelman luvut on

mukailtu case-yrittäjän tilinpäätöksestä ja aiemmin lasketusta osakeyhtiön elinkeino-toiminnan tuloksesta. Taulukossa 7 esitettävä laskentamalli on mukailtu Soile Tomperin kirjasta ”Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu”. Tässä tilanteessa yrityksen varat ovat 153 856,68 euroa ja niihin sisältyy kolme tietokonetta, liiketila, pankkitili ja kassa. Yrityksen velat ovat 105 000 euroa ja vuoden 2011 liiketoiminnan tulos on edelliseen laskelmaan nähden kaksinkertainen eli 27 191,56. Koko voitto jaetaan osakkeenomistajille osinkoina. Tästä olettamatilanteesta löytyy yksinkertaistettu tase liitteestä neljä.

Taulukko 7. Luonnollisen henkilön osinkotulojen verotuslaskelma 2 (Tomperi 2009, 47).

Luonnollisen henkilön osinkotulojen verotuslaskelma (kaksi osakasta)		
Case-yrittäjä omistaa Oy:n osakkeita 60 kpl	<b>Osakkeen matemaattinen arvo</b>	
Oy:n varat 153 856,68€	153 856,68 - 105 000	= <b>488.57 €</b>
Oy:n velat 105 000 €	100.00	
Osakkeiden lukumäärä 100 kpl		
<b>Luonnollisen henkilön osakkeiden matemaattinen arvo</b>		
60 * 258,15 €	<b>29,314.01 €</b>	
<b>Verovapaata osinkoa enintään</b>		
9 % * 29 314,01 €	<b>2,638.26 €</b>	
<b>Yritys jakaa osinkoa per osake</b>		
27 191,56 / 100	<b>271.92 €</b>	
<b>Case-yrittäjä saa osinkoa yhteensä</b>		
271,92 * 60	<b>16,314.94 €</b>	
<b>Verovapaan osingon osuus</b>	<b>2,638.26 €</b>	
<b>Verovapaan osuuden ylittävä osa</b>		
16 314,94 - 2 638,26	<b>13,676.68 €</b>	
<b>Ylittävältä osalta</b>		
veronalaista ansiotuloa 70%		
13 676,68 * 70 %	<b>9,573.67 €</b>	
Verovapaata tuloa 30 %		
13 676,68 * 30 %	<b>4,103.00 €</b>	
<b>Luonnollisen henkilön osinkotuloista</b>		
<b>veronalaista ansiotuloa</b>	<b>9,573.67 €</b>	
<b>verovapaata tuloa</b>	<b>6,741.26 €</b>	
	<b>16,314.94 €</b>	

Taulukon 7 laskelmassa on ensin esitetty perustiedot osakkeenomistuksesta ja yrityksen varallisuudesta. Tämän jälkeen on laskettu osakkeiden uusi matemaattinen arvo, jonka laskukaava löytyy liitteestä viisi. Osakkeen matemaattiseksi arvoksi saadaan 488,57 euroa. Tässä nähdään ero edelliseen laskelmaan, kuinka nettovarallisuuden kasvattaminen vaikuttaa suoraan siihen, kuinka osinkotuloja verotetaan. Verovapaiden osinkojen määrä lasketaan osakkeen matemaattisesta arvosta. Tässä laskelmassa case-yrittäjän verovapaiden osinkojen määrä on 2 638,26 euroa, joka on jo huomattavasti suurempi summa edelliseen laskelmaan verrattuna. Osinkojen määrä yhteensä on

16 314,94 euroa, jolloin 13 676,68 eurosta 70 prosenttia on veronalaista ansiotuloa ja 30 prosenttia on verovapaata tuloa. Laskelman mukaan veronalaista ansiotuloa on yhteensä 9 573,67 euroa ja verovapaata yhteensä 6 741,26 euroa. Tämän jälkeen voidaan vielä laskea paljonko veroja ja maksuja case-yrittäjän tulisi tällaisessa yritys-tilanteessa maksaa.

Taulukko 8. Verot ja maksut osinkojen ansiotuloista 2.

<b>Verot ja maksut ansiotuloista (kaksi osakasta)</b>	
<b>Veronalaista ansiotuloa</b>	<b>9,573.67 €</b>
Valtionvero	-
Kunnallisvero 18,5 %	1,771.13 € (9 573,67 * 18,5 %)
Kirkollisvero 1 %	95.74 € (9 573,67 * 1 %)
Sairausvakuutusmaksu 2,01 %	192.43 € (9 573,67 * 2,01 %)
	<b>2,059.30 €</b>
<b>Ansiotulosta maksettava vero yhteensä</b>	<b>2,059.30 €</b>

Taulukon 8 tilanteessa veronalaisten ansiotulojen osuus jää alle 15 600 euron, eli siitä ei makseta valtion veroa. Kunnallisvero, kirkollisvero ja sairausvakuutusmaksu olisivat yhteensä 2 059,30 euroa. Tämä tarkoittaa sitä, että laskelmien kaltaisessa tilanteessa case-yrittäjälle jäisi osinkotuloista käteen 14 255,64.

Taulukko 9. Palkansaajan ansiotulot (Hyvärinen 2011).

<b>Palkansaajan ansiotulot 2011</b>	
Verovuoden verotettava ansiotulo	13,595.78 €
Valtionvero	- -
Kunnallisvero Helsinki 18,5 %	2,515.22 € (13 595,78 * 18,5 %)
Kirkollisvero ev.lut. 1 %	135.96 € (13 595,78 * 1 %)
Sotu-maksu 2,01 %	273.28 € (13 595,78 * 2,01 %)
<b>Verot ansiotuloista yhteensä</b>	<b>2,924.45 €</b>
<b>Käteen jäävä osuus</b>	<b>10,671.33 €</b>

Vertailuna edellisille osingon saantiin liittyville laskelmille on taulukossa 9 laskettu vielä, kuinka case-yrittäjää verotettaisiin, mikäli hän nostaisi voiton määrän palkkana ulos yrityksestään. Laskelman ulkopuolelta tulee kertoa, että yrityksen maksettavat henkilösivukulut on jo aiemmin otettu huomioon eivätkä näin ollen esiinny laskelmissa. Tässä-

kin laskelmassa tulee ottaa huomioon, että se on tarkoitus olla vain suuntaa-antava eikä siinä ole käsitelty kaikkia verotuksessa hyväksyttäviä vähennyksiä kuten tulonhankkimisvähennystä tai ansiotulovähennystä. Verotettavana ansiotulona on tässäkin laskelmassa käytetty case-yrityksen vuoden 2010 tilinpäätöksen lukuja suhteutettuna osakeyhtiön verotukseen. Laskelman pohja on Heikki Hyvärisen yritysverotuksen luentomateriaalista ja luvut on siis mukailtu case-yrityksen tilinpäätöksestä.

Taulukon 9 laskelmassa on selvitetty verojen ja maksujen määrä, kun case-yrittäjä nostaa yrityksestä palkkaa. Ansiotuloista ei makseta valtionveroa koska niiden kokonaismäärä on alle 15 600 euroa. Veroprosentit ja maksujen prosentit on tarkastettu verohallinnon sivuilta ja kysymyksessä on vuoden 2011 tiedot. Helsingin kunnallisveroprosentti on 18,5 prosenttia ja evankelisluterilaisen kirkon kirkollisvero yhden prosentin. Verot ja maksut 13 595,78 euron ansiotuloista ovat yhteensä 2 924,45. Tämä tarkoittaa, että käteen jäävä osuus on 10 671,33 euroa.

#### 2.4.10 Yhtiömuotona osakeyhtiö – case-yrityksen näkökulma

Seuraavassa pohditaan, kuinka yritysmuodon muutos osakeyhtiöksi vaikuttaisi case-yrityksen hallintoon, voitonjakoon, vastuunjakautumiseen ja verotukseen. Osakeyhtiö on yritysmuotona huomattavasti monimutkaisempi kuin nykytilanteen toiminimi tai aikaisemmin tässä työssä esitelty henkilöyhtiö. Yleisesti katsotaan, että osakeyhtiömuoto soveltuu suurimuotoisempaan yritystoimintaan.

Osakeyhtiö eroaa toiminimestä suuresti jo perustamisvaatimuksiltaan. Osakeyhtiö perustetaan osakkeenomistajan allekirjoittamalla perustamissopimuksella. Toiminimen tapauksessa pelkkä ilmoitus rekisterihallitukseen on riittänyt toiminnan aloittamiseksi. Case-yrittäjä ei ole tarvinnut elinkeinotoiminnan aloittamiseen lainkaan pääomaa, vaan hänen oma työpanos on riittänyt. Case-yrittäjän halutessa jatkaa toimintaa osakeyhtiömuotoisena, tulisi hänen sijoittaa vähintään 2 500 euroa yrityksen osakepääomaan. Myös case-yrittäjän nimeke muuttuisi sillä osakeyhtiössä yhtiömiestä, kutsutaan osakkeenomistajaksi. Case-yrittäjä voisi kuitenkin jatkaa toimintaansa yksin, sillä osakeyhtiö ei vaadi kuin yhden perustajajäsenen. Osakeyhtiön perustaminen onnistuisi kuitenkin myös useamman henkilön kanssa mikäli case-yrittäjä niin haluaisi. Osakeyhtiöön on lisäksi mahdollista ottaa ulkopuolisia sijoittajia. Tämä voisi esimerkiksi tule-

vaisuudessa olla tapa hankkia sijoittajia yritykselle, sillä osakkeet voivat olla myös äänivallattomia. Tarkoittaen, että case-yrittäjän ei tarvitsisi lainkaan jakaa päätösvaltaa kyseisille osakkeenomistajille.

Osakeyhtiö on oma oikeushenkilö, eli erillinen osakkeenomistajistaan, mikä tarkoittaa osakkeenomistajien vastuun rajoittuvan yhtiöön sijoitetun osakepääoman määrään. Osakeyhtiön tapauksessa case-yrittäjä ei siis itse vastaisi yhtiön sitoumuksista ja velvoitteista omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan. Tämä olisi täysin päinvastaista nykytilanteeseen nähden, sillä tällä hetkellä case-yrittäjä vastaa kaikista tekemistään sitoumuksista juuri omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan. Case-yrittäjän tulee kuitenkin muistaa, että esimerkiksi pankit usein ottavat pienyrityksiltä vakuuksia velkoja vastaan. Periaatteessa vakuuksien ottaminen kumoaa sen, että case-yrittäjän velkavastuu olisi vain pääomapanoksen suuruinen. Vakuudet usein liittyvät yritystä edustavan henkilön henkilökohtaiseen omaisuuteen. Osakeyhtiö on myös vastuussa sen mahdollisesta tappiosta. Mikäli case-yritys olisi osakeyhtiömuotoinen, ei tappio vaikuttaisi suoraan itse yrittäjään, vaan osakeyhtiön seuraavien vuosien tulokseen.

Osakeyhtiöstä case-yrittäjällä olisi useampi vaihtoehto varojen nostamiseen yrityksestä. Nykytilanteessa case-yrittäjä pystyy nostamaan varoja vain yksityisottona, kun taas osakeyhtiöstä varoja saisi joko palkkana, osinkoina tai osakaslainana. Case-yrittäjän tulisi kuitenkin muistaa, etteivät yksityisotot ole sallittuja osakeyhtiössä. Koska varojen nostotapoja on useampia kuin toiminimi muotoisena, kannattaisi case-yrittäjän tehdä tarkat laskelmat siitä, mikä on kannattavinta. Usein kannattavin vaihtoehto on ottaa useampia erityyppisiä tuloja, esimerkiksi ottamalla osan palkkana ja osan osinkoina.

Osakeyhtiössä on määriteltävä hallitus. Case-yrittäjän tapauksessa hallituksen muodostaisi hän itse, halutessaan vastata ja hoitaa yrityksen toimintaa kuten nykytilanteessa-kin. Case-yrittäjä myös edustaisi yritystä itse haluamallaan tavalla jos muodostaisi hallituksen yksin. Mikäli case-yrittäjä perustaisi osakeyhtiön yksin ja istuisi hallituksessa ainoana varsinaisena jäsenenä, tulisi hänen valita yhtiön hallitukseen myös yksi varajäsen. Varajäsen voi tulla esimerkiksi case-yrittäjän lähipiiristä. Osakeyhtiömuotoisena case-yrityksen tulisi järjestää vähintään yksi yhtiökokous vuodessa, joka on varsinaisen yhtiökokous. Yhtiökokouksissa päätetään yritykseen liittyvistä asioista. Jos tärkeitä päätettäviä asioita tulee vastaan useammin, on mahdollista järjestää myös yli-

määräisiä yhtiökokouksia. Tämä seikka tekee päätöksen teon astetta hankalammaksi ja vaivalloisemmaksi osakeyhtiössä. Päätökset tapahtuisivat kuitenkin case-yrittäjän haluamalla tavalla, mikäli hän yksin hallituksessa istuisi. Yhtiökokouksista on tehtävä kokouskutsu.

Myös case-yrittäjän verotukseen tulisi muutoksia. Nykytilanteessa case-yrittäjää verotetaan luonnollisena henkilönä. Osakeyhtiötä kuitenkin verotetaan 26 prosentin verokannan mukaan. Osakkeen omistajaa, eli case-yrittäjää, taas verotetaan osinkotulojen tai palkan mukaan ansio ja pääomatuloina. Osa osinko tuloista saadaan verovapaana, mutta verovapaiden osinkojen määrä on suoraan yhteydessä case-yrityksen nettovarallisuuteen, joka ei ole kovin suuri. Kuten aiemmin on kerrottu, nettovarallisuuden avulla lasketaan osakkeen matemaattinen arvo, joka taas määrää verovapaan osuuden. Osakkeenomistajana case-yrittäjällä ei olisi mahdollisuutta valita pääomatulo-osuuden tuottoprosenttia, vaan tulot jaettaisiin pääomatuloihin ja ansiotuloihin aina määrättyjen prosenttien mukaan.

Mikäli case-yrittäjä toteuttaa suunnitelmansa yritystoiminnan laajentamisesta, kannattaa hänen harkita osakeyhtiömuotoista toimintaa. Tällä hetkellä yritystoiminnan riskin ollessa suhteellisen pieni, ei osakeyhtiöstä ole huomattavaa etua millään osa-alueella case-yrittäjälle. Osakeyhtiö soveltuu yritysmuodoksi mikäli yrityksen toiminta kasvaa tai se tekee suuria investointeja tai tarvitsee ulkopuolisia sijoittajia.

### **3 Yritysmuodon muuttaminen**

#### **3.1 Yleistä yritysmuodon muuttamisesta**

Yritystä perustettaessa usealla erinäisellä tekijällä on vaikutuksensa yritysmuodon valintaan. Näitä ovat esimerkiksi vastuu kysymykset, toiminnan laajuus, osakaspohja ja pääoman tarve (Juote & Ukkola 1998, 11). Yritysmuodon muutos voi kuitenkin tulla ajankohtaiseksi, kun yrityksen sijaintia sen elinkaareissa tarkastellaan. Elinkaaren eri vaiheilla on ratkaisevia eroja, kun tarkastellaan yritysmuotojen sopivuutta. Aloittava yritys pyrkii yleensä valitsemaan yritysmuotonsa siten, että verosäästö olisi paras mahdollinen. Myöhemmässä vaiheessa, saman yrityksen toiminnan laajentuminen,

sitoumusten kasvaminen sekä erilaiset yritysjärjestelyt saattavat vaatia yritysmuodon muutosta. Lisäksi pohdintaa saattaa aiheuttaa uudet yhtiökumppanit, perheenjäsenet, vastuun määräytyminen, päätäntävalta ja verotukselliset seikat. (Ukkola & Vilppula 2004, 11.)

Yritysmuodon muutos on tehtävä huolella, jotta siitä ei tule erinäisiä seuraamuksia. Oikein toteutettu muutos ei yleensä aiheuta tulovero-, arvonlisävero- tai ylimääräisiä varainsiirtoveroseuraamuksia (Ukkola & Vilppula 2004, 13). Oikeus- ja verotuskäytännön tuntemus ja verolainsäädännön osaaminen ovat tärkeitä asioita, kun yritysmuotoa lähdetään muuttamaan. Virheellisesti toteutettu muutos aiheuttaa seuraamuksia, eikä tehtyä saa peruutetuksi tai verotusta poistetuksi. (Tomperi 2009, 137; Ukkola & Vilppula 2004, 13.)

### 3.2 Toiminimi

Toiminimi eli yksityisyritys on mahdollista muuttaa avoimeksi yhtiöksi, kommandiittiyhtiöksi tai osakeyhtiöksi ilman veroseuraamuksia (Suojanen & Savolainen & Siirainen 2006, 39). Tavallisin yritysmuoto vaihtoehto yksityisliikkeen jälkeen, on joko avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö, vaikka nykyiset säännöt mahdollistavatkin yritysmuodon muutoksen suoraan osakeyhtiöksi. Yritysmuodon muutos tulee erityisesti ajankohtaiseksi, kun aikeissa on yrityksestä luopuminen. (Tomperi 2009, 137; Ukkola & Vilppula 2004, 75.)

#### 3.2.1 Toiminimen muuttaminen henkilöyhtiöksi

Yksityisyrittäjän muuttuessa avoimeksi yhtiöksi, ottaa liikkeenharjoittaja yhden tai useamman yhtiökumppanin. Yrityksen ei katsota purkautuvan, kun yksityisliikkeenharjoittaja ryhtyy henkilöyhtiön yhdeksi vastuunalaiseksi yhtiömieheksi. Kumppaneiden kesken laaditaan yhtiösopimus, jossa sovitaan yhtiön perustamisesta ja toiminnan jatkamisesta. Tämä mahdollistaa sen, että yksityisyrittäjän varaukset eivät purkaudu eivätkä poistot palaudu verotettavaan tuloon (Siikarla 2003, 265). Yksityisen ammatinharjoittajan ei siis tällöin katsota lopettaneensa toimintaa siltä osin, kun yhtiösopimukseen on sisällytetty maininta yksityisyrittäjän varojen ja velkojen kirjanpitoarvoista, jotka siirtyvät perustetulle avoimelle yhtiölle, jatkamaan sen toimintaa. Vaikka



yhtiömiesten osuuksia ei tarvitse euromääräisinä yhtiösopimukseen määritellä, olisi heidän keskinäisten suhteiden vuoksi tärkeää määritellä kunkin yhtiömiehen suhteellinen osuus yhtiöstä esimerkiksi prosenttiosuuksina. Tällä voi yrityksen tulevaisuudessa olla merkitystä, kun mahdollista verotettavaa luovutusvoittoa lasketaan. (Siikarla 2003, 256 ; Ukkola & Vilppula 2004, 75–76.)

Kommandiittiyhtiöksi yksityisliike voidaan muuttaa esimerkiksi ottamalla yksi tai useampi äänetön yhtiömies. Tällöin liikkeenharjoittajasta itsestään tulee vastuunalainen yhtiömies, mutta halutessaan, yhtiöön voidaan myös ottaa useampia vastuunalaisia yhtiömiehiä. Mikäli ammatinharjoittaja muuttaa toimintansa kommandiittiyhtiöksi ja ryhtyy itse äänettömäksi yhtiömieheksi, katsotaan yksityisen toiminimen lopettavan toimintansa (Siikarla 2003, 265-266). Äänettömän yhtiömiehen panos tulee aina ilmoittaa euromääräisenä yhtiösopimuksessa. Kuten avoimen yhtiön tapauksessa, myös kommandiittiyhtiön yhtiösopimuksessa olisi suositeltavaa ilmoittaa esimerkiksi prosentteina kunkin yhtiömiehen osuus yrityksestä. Myös yksityisliikkeeltä siirtyvät varat ja velat tulee merkitä yhtiösopimukseen. (Ukkola & Vilppula 2004, 76.)

Yritysmuotoa muutettaessa toiminimestä henkilöyhtiöksi tulee muistaa, ettei yksityisliike ole itsenäinen oikeussubjekti. Yhtiöoikeudellisesti tämä tarkoittaa, että elinkeinoharjoittaminen lopetetaan ja uusi avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö perustetaan. Kuitenkin sitoumukset, joita elinkeinoharjoittajalla on ollut, siirtyvät sellaisinaan uudelle yhtiölle ja niistä ovat vastuussa myös ne vastuunalaiset yhtiömiehet, jotka eivät ole vaikuttaneet sitoumuksien syntyyn edeltävän yksityisliikkeen aikana. Mikäli vanhalla yksityisliikkeellä on ollut tappioita, ei niiden vähennysoikeus katkea, ja ne siirtyvät toimintaa jatkavalle yhtiölle. Tämän edellytyksenä on kuitenkin se, että yritysmuodon muutos on toteutettu TVL 24§:n tasejatkuvuusperiaatteen mukaisesti. (Ukkola & Vilppula 2004, 77, 87.)

### 3.2.2 Toiminimen muuttaminen osakeyhtiöksi

Toiminimi on muutettavissa osakeyhtiöksi ilman tuloveroseurauksia tasejatkuvuutta noudattaen. Muutoksen edellytyksenä on, että liikkeenharjoittaja merkitsee perustettavan yrityksen kaikki osakkeet, jolloin varaukset eivät purkaudu eivätkä käyttöomaisuudesta tehdyt poistot palaudu. Osakas pohjan laajentaminen ei tosin onnistu ilman

veroseurauksia muodonmuutoksen yhteydessä, koska yrityksen identiteetti ei säilyisi muodon muutoksen jälkeen olennaisilta osin samana kuin ennen muutosta. Tuloverolain 24 §:n 1 momentin mukaan yrityksen toimintaa edellytetään muutoksen jälkeen harjoitettavan sen henkilön toimesta, joka sitä harjoitti ennen muutosta. Näin ollen esimerkiksi kaksi elinkeinonharjoittajaa eivät suoraan pysty muuttamaan toimintaansa yhteiseksi osakeyhtiöksi. (Tomperi 2009, 137–138, Ukkola & Vilppula 2004, 91–93.)

Yritysmuodon muutos saattaa johtua yrityksen laajenemisesta ja omistajien lisääntymisestä. Osakeyhtiöksi muuttaminen aiheuttaa kuitenkin rajoituksia omistajakannassa. Kuten aiemmin jo mainitsin, ei osakas pohjaa voi laajentaa muodon muutoksen yhteydessä suoraan. Mikäli yhtiöön halutaan välittömästi uusia osakkaita, on yrityksellä kaksi vaihtoehtoa. Ensimmäinen vaihtoehto on muuttaa yksityisliike osakeyhtiöksi avoimen yhtiön kautta, jolloin otetaan uudet osakkaat ensin yhtiömiehiksi, jonka jälkeen avoin yhtiö muutetaan osakeyhtiöksi. Toinen vaihtoehto on korottaa osakeyhtiön osakepääomaa, kun yritysmuoto on muutettu. Tämä tarkoittaa sitä, että osakeyhtiö tekee suunnatun osakeannin, josta uudet osakkeet merkitsee yhtiöön haluttu uusi osakas. (Ukkola & Vilppula 2004, 94.)

Yksityisen elinkeinonharjoittajan liiketoimintaa ei voi suoraan jatkaa osakeyhtiömuotoisena, vaan muodon muutos toteutetaan perustamalla uusi osakeyhtiö. Osakeyhtiö saa perustamistilanteessa uuden Y-tunnuksen. Yksityisen elinkeinonharjoittajan Y-tunnus ei siis seuraa osakeyhtiöön, vaikka yksityinen elinkeinonharjoittaja olisikin perustettavan osakeyhtiön ainoa osakkeenomistaja. Tätä varten elinkeinon harjoittajan tulee tehdä perustamisilmoitus osakeyhtiöstä. Jos yksityisyrittäjän toiminta lakkaa samalla, tulee elinkeinonharjoittajan tehdä lopettamisilmoitus. Asiakirjat, joita tässä vaiheessa tarvitaan ovat osakeyhtiön perustamiskirja, perustamiskokouksen pöytäkirja, yhtiöjärjestys ja hallituksen kokouksen pöytäkirja. Perustamiskirjassa tulee olla merkintä siitä, mihin arvoon yhtiö merkitään yhtiön taseessa sekä ilmaisu siitä, että yksityisliike sijoitetaan yhtiöön sen viimeisiin tasearvoihin. Tämä takaa yrityksen tasejatkuvuuden. Muodon muutoksen hetkellä tulee myös tehdä väli tilinpäätös, josta tasearvot saadaan. (Ukkola & Vilppula 2004, 94 ; Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan jatkaminen osakeyhtiömuotoisena.)

Elinkeinonharjoittajan on mahdollista ottaa osa liikkeen varoista yksityisottoina käyttöönsä ennen muodon muutosta ja siirtää uudelle yhtiölle vain osa varoista. Periaatteena kuitenkin yleisesti on siirtää yli puolet varoista osakeyhtiölle, sillä siirtyvän varallisuuden on riitettävä liikkeen toiminnan jatkumiselle. (Ukkola & Vilppula 2004, 94 ; Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan jatkaminen osakeyhtiömuotoisena.)

Kun osakeyhtiö jatkaa yksityisliikkeen toimintaa, siirtyvät yksityisliikkeellä olleet velvoitteet yhtiön vastattaviksi. Toisin kuin henkilöyhtiöiden tapauksessa, vastaa osakeyhtiön osakas yhtiön sitoumuksista ainoastaan sillä omaisuudella, jonka on itse yhtiöön sijoittanut. Elinkeinonharjoittaja ei kuitenkaan itse vapaudu niistä velvoitteista, joita hänelle on yksityisliikkeen aikaan asettunut, elleivät velkojat vapauta häntä vastuusta. Toiminimi, jota yksityinen elinkeinonharjoittaja on käyttänyt saattaa muodostua esteeksi uuden osakeyhtiön toiminimelle jos osakeyhtiö haluaa käyttää samaa tai samansisältöistä nimeä. Tällaisessa tilanteessa yksityisen elinkeinonharjoittajan tulee tehdä lopettamisilmoitus tai muuttaa nimeään, jolloin toivottu nimi vapautuu osakeyhtiön käyttöön. (Ukkola & Vilppula 2004, 95 ; Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan jatkaminen osakeyhtiömuotoisena.)

### 3.2.3 Toiminimen yritysmuodon muutos käytännössä

Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla voi olla ainoastaan yksi Y-tunnus ja se on aina sidottu elinkeinoa harjoittavaan henkilöön (Yritysmuodon muutoksiin liittyvät muutositmoitukset). Yrityksen Y-tunnus, ja samalla siitä muodostettava arvonlisäverotunniste, muuttuu jos yksityinen elinkeinonharjoittaja muuttaa yritysmuotoaan. Y-tunnus ei siirry ostajalle tilanteessa, jossa elinkeinonharjoittaja luovuttaa toimintansa eli myy yrityksensä. Koska Y-tunnus on henkilöön sidottu, ei luonnollisen henkilön Y-tunnus siirry yritysmuodon muutoksessa oikeushenkilölle, vaan toimintaa jatkava yritys saa oman Y-tunnuksen. (Ukkola & Vilppula 2004, 88 ; Yksityisen elinkeinonharjoittajan muutosilmoitus ; Yritysmuodon muutoksiin liittyvät muutos ilmoitukset.)

Yksityisestä elinkeinonharjoittajasta tulee tehdä ilmainen lopettamisilmoitus patentti- ja rekisterihallituksen lomakkeella Y6 ja uuden yrityksestä perusilmoitus lomakkeella Y2 tai Y1, riippuen perustettavan yhtiön muodosta. Jos ostaja on elinkeinonharjoittaja, jolla on jo ennestään Y-tunnus olemassa, ilmoittaa hän ainoastaan tarvittavat muutok-

set tietoihinsa muutosilmoituksella, kuten esimerkiksi aputoiminimen ottamisen tai toimialan muutoksen. Muutosilmoituslomakkeet löytyvät yritys- ja yhteisötietojärjestelmän Internet-sivuilta. (Ukkola & Vilppula 2004, 88 ; Yksityisen elinkeinoharjoittajan muutosilmoitus ; Yritysmuodon muutokseen liittyvät muutos ilmoitukset.)

### 3.3 Henkilöyhtiöt

Henkilöyhtiö eli avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö voidaan muuttaa yksityisyriydeksi, osakeyhtiöksi tai avoin yhtiö kommandiittiyhtiöksi ja päinvastoin. Avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön muodonmuutos edellyttää kaikkien yhtiömiesten yksimielistä suostumusta. Kommandiittiyhtiössä myös äänettömän yhtiömiehen tulee olla yksimielinen päätöksestä. (Siikarla 2003, 179 ; Suojanen & Savolainen & Sirainen 2006, 39.)

Avoim yhtiö muutetaan kommandiittiyhtiöksi, joko ottamalla uusi ääneton yhtiömiehen tai muuttamalla yksi tai useampi yhtiömiehen äänettömäksi yhtiömieheksi. Jälkimmäisessä tapauksessa yhtiömiehen velkavastuuta rajoitetaan omaisuuspanoksen määrään, jonka ääneton yhtiömiehen yritykseen sijoittaa. Kommandiittiyhtiön muutos avoimeksi yhtiöksi tapahtuu siten, että ääneton yhtiömiehen siirtyy vastuunalaiseksi yhtiömieheksi. Tällöin yhtiöön ei enää jää äänetöntä yhtiömiestä. Molemmat vaihtoehdot edellyttävät yhtiösopimuksen muuttamista. (Ilmoniemi ym. 2009, 69, 77–78; Tomperi 2009, 137; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 55–56.)

#### 3.3.1 Henkilöyhtiön muuttaminen toiminimeksi

Kommandiittiyhtiö purkautuu automaattisesti yksityiseksi toiminimeksi, mikäli yhtiössä on ainoastaan yksi vastuunalainen yhtiömiehen 12 kuukauden ajan. Tähän tilanteeseen ajaututaan jos ääneton yhtiökumppani eroaa, erotetaan tai kuolee eikä vastuunalainen yhtiömiehen ota rinnalleen uutta yhtiökumppania. Sama tilanne käy avoimessa yhtiössä jos yksi yhtiömiehistä lunastaa muiden yhtiömiesten osuudet yrityksestä itselleen, eikä hanki 12 seuraavan kuukauden aikana itselleen yhtiökumppania. (Siikarla 2003, 181; Ukkola & Vilppula 2004, 109.)

Henkilöyhtiön muutos toiminimeksi onnistuu ilman veroseuraamuksia, mikäli yhtiömiehen tai vastuunalainen yhtiömiehen jatkaa yksin purkautuvan henkilöyhtiön elinkeinotoimin-

taa. Veroviranomaiset noudattavat vuoden odotusaikaa ennen kuin alkavat verottaa entistä yhtiötä yksityisliikkeenä. (Siikarla 2003, 181; Tomperi 2009, 137; Ukkola & Vilppula 2004, 109.)

### 3.3.2 Henkilöyhtiön muuttaminen osakeyhtiöksi

Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö voidaan muuttaa osakeyhtiöksi muuttamalla yhtiösopimusta. Yhtiömiesten tulee tehdä yksimielinen päätös yritysmuodon muuttamisesta. Edellytyksenä on myös se, että yritys on kaupparekisteriin merkitty. Laki tai verotussäännökset eivät määrittele, kuinka nopeasti uusi yritysmuodon muutos voidaan toteuttaa sitä edeltäneen muutoksen jälkeen. (Ilmoniemi ym. 2009, 69–70; Siikarla 2003, 183; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 56.)

Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö muuttuvat osakeyhtiöksi, kun yhtiömuodon muutos on merkitty kaupparekisteriin. Koska yhtiön identiteetti säilyy, on syntyneellä osakeyhtiöllä kaikki ne oikeudet, kuten myös velvollisuudet, jotka avoimella tai kommandiittiyhtiöllä oli. Aiemmat vastuunalaiset yhtiömiehet eivät siis vapaudu vastaamasta aiemmasta yhtiön velasta yritysmuodon muutoksesta huolimatta elleivät velkojat ole antaneet siihen suostumustaan. (Ilmoniemi ym. 2009, 69–70; Siikarla 2003, 183; Tomperi 2009, 137; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 56.)

## 3.4 Osakeyhtiö

Osakeyhtiö voidaan muuttaa osuuskunnaksi, avoimeksi yhtiöksi, kommandiittiyhtiöksi tai yksityisliikkeeksi (Ilmoniemi ym. 2009 123). Osakeyhtiötä ei kuitenkaan voida muuttaa muuksi yritysmuodoksi ilman veroseuraamuksia, vaan yhtiön katsotaan purkautuvan muodon muutoksen hetkellä. Osakeyhtiön yritysmuodon muutos tulee voimaan rekisteröinnillä. Yritysmuodon muutosta koskevaan päätökseen tulee osallistua kaikki osakkeenomistajat, optio-oikeuksien omistajat ja muut oikeuksien haltijat. Päätöksestä tulee olla yksimielisiä. (Tomperi 2009, 138; Villa & Ossa & Saarnilehto 2007, 111; Yksityisen osakeyhtiön muuttaminen osuuskunnaksi, avoimeksi yhtiöksi, kommandiittiyhtiöksi tai yksityisliikkeeksi.)

### 3.4.1 Osakeyhtiön muuttaminen henkilöyhtiöksi tai toiminimeksi

Yksityinen osakeyhtiö muutetaan avoimeksi yhtiöksi tai kommandiittiyhtiöksi siten, että osakkeenomistajista tulee avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön yhtiömiehiä. Osakeyhtiössä tulee tässä tapauksessa olla vähintään kaksi osakkeenomistajaa. Yhtiön Y-tunnus säilyy samana, kun muutos rekisteröidään. (Ilmoniemi ym. 2009, 124; Yksityisen osakeyhtiön muuttaminen osuuskunnaksi, avoimeksi yhtiöksi, kommandiittiyhtiöksi tai yksityisliikkeeksi.)

Osakeyhtiö, jossa on ainoastaan yksi osakkeenomistaja, voi jatkaa yhtiön toimintaa yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Edellytyksenä tähän on se, että henkilö on Euroopan talousalueella asuva luonnollinen henkilö. Toisin kuin avoimeksi yhtiöksi tai kommandiittiyhtiöksi muutettaessa, ei osakeyhtiön Y-tunnus siirry yksityiselle elinkeinonharjoittajalle muutoksen yhteydessä. (Ilmoniemi ym. 2009, 124; Yksityisen osakeyhtiön muuttaminen osuuskunnaksi, avoimeksi yhtiöksi, kommandiittiyhtiöksi tai yksityisliikkeeksi.)

## 4 Yhteenveto tutkimuskysymyksistä

### 4.1 Yritysmuotojen verotus

Verotuksellisesti nämä tutkittavaksi valitut yritysmuodot eroavat siinä, kenellä vastuu veroista on. Verotettava tulo jakautuu henkilöverotuksessa kuitenkin samalla tavalla kaikissa yritysmuodoissa. Verotettava tulo jaetaan ansiotuloihin ja pääomatuloihin. Ansiotuloista maksetaan valtion vero, mikäli ne ylittävät vuonna 2011 15 600 euron rajan, kunnallisvero, kirkollisvero ja sairausvakuutusmaksu. Pääomatuloja verotetaan kiinteästi pääomatuloveroprosentin mukaan, joka vuonna 2011 on 28 prosenttia.

Toiminimeä verotetaan luonnollisena henkilönä eli hänen kaikkien ansio- ja pääomatulojensa perusteella. Toiminimen veroista vastaa yrittäjä itse. Toiminimellä on mahdollisuus valita pääomatulo-osuuden tuotto prosentti itse joko 20 prosentin tai 10 prosentin mukaan. Tämä prosentti vaikuttaa ansiotulojen suuruuteen. Erityisesti jos ansiotuloista maksettava vero ylittää 28 prosenttia vaikuttaa pääomatuloina verotettava osuus kokonaisverotukseen merkittävästi, sitä keventäen. Henkilöyhtiöissä verojen maksusta

ovat vastuussa yhtiömiehet. Tässä asiassa myös kommandiittiyhtiön äänetönyhtiömies on vastuussa samalla tavalla kuin vastuunalainen yhtiömies. Yhtiömiesten maksettavien verojen määrään vaikuttaa heidän mahdollisesti eri suuruiset osuutensa yrityksestä. Osakeyhtiö huolehtii yhtiölle kuuluvista veroista ja sitä verotetaan kiinteän yhteisöverokannan mukaan. Vuonna 2011 yhteisöverokanta on 26 prosenttia. Muut verot ovat osakkeenomistajien maksettavia. Osakkeenomistajat maksavat veroa yhtiöltä saamisestaan tuloista, kuten palkka- ja osinkotuloista. Osa osakkeenomistajien saamista osinkotuloista ovat verovapaita. Näiden määrään vaikuttaa osakkeiden matemaattinen arvo, ja osinkotulojen suuruus.

#### 4.2 Yritysmuotojen erot vastuunjaon ja hallinnoinnin kannalta

Henkilöyhtiön perustamiseen vaaditaan aina vähintään kaksi osakasta, kun taas osakeyhtiön voi perustaa yksinkin. Yksityinen toiminimi on vain yhden henkilön liiketoimintaa, johon saa yhtiömiehen asemassa osallistua korkeintaan omistajan aviopuoliso. Jo näistä seikoista voidaan päätellä eri yhtiömuotojen eroavan toisistaan vastuunjaon ja hallinnoinnin kannalta.

Toiminimen päätöksenteosta vastaa yrittäjä itse. Avoimessa yhtiössä päätöksenteko jakaantuu yhtiömiesten kesken ja kaikilla yhtiömiehillä on lähtökohtaisesti oikeus hoitaa itseksensä yrityksen asioita, ellei toinen yhtiömies tätä erikseen kiellä, tai sitä ei ole rajoitettu yhtiösopimuksessa. Kommandiittiyhtiön tapauksessa päätökset tekee vastuunalainen yhtiömies ja äänetön yhtiömies voi osallistua päätöksentekoon ainoastaan, jos siitä on sovittu yhtiösopimuksessa. Osakeyhtiössä päätöksenteko on hajautettu toimielinten kesken. Näitä ovat yhtiökokous, hallitus, toimitusjohtaja ja hallinto-neuvosto. Osakeyhtiössä on pidettävä vähintään yksi yhtiökokous vuodessa. Osakeyhtiölle koituu huomattava määrä paperitöitä verrattuna muihin yhtiömuotoihin, sillä esimerkiksi kaikista kokouksista on pidettävä pöytäkirjoja.

Yrityksen edustusoikeus määräytyy yleisesti samoin kuin päätöksenteko oikeus, eli ne, jotka tekevät yrityksessä päätöksiä, myös edustavat sitä. Poikkeuksena on osakeyhtiö, jossa edustusoikeus on yleensä hallituksella. Mikäli henkilöyhtiöllä tai osakeyhtiöllä olisi toimitusjohtaja, hän edustaisi yritystä vain niissä tehtävissä, joita hänen toimenkuvaansa kuuluu. Toimitusjohtajan tehtävät kohdistuvat yrityksen juoksevan hallinnon

hoitamiseen. Henkilöyhtiöissä yhtiösopimuksella voidaan pitkälti määritellä ja rajoittaa yrityksen hallintoa koskevia asioita. Siinä voidaan sopia, kuinka yritystä koskevat päätökset tehdään, kuka ne tekee ja kuka yritystä edustaa. Yhtiösopimuksen kirjoittamista suositellaankin, jotta hallinnon vuoksi ei tulisi yhtiömiesten välille kiistaa.

Toiminimessä velkavastuu koskee yrittäjää itseään. Toiminimiyrittäjä on siis itse vastuussa kaikella henkilökohtaisella omaisuudellaan tekemistään sitoumuksista ja veloista. Sama tilanne on avoimessa yhtiössä yhtiömiehillä. Tämän lisäksi avoimessa yhtiössä yhtiömies on vastuussa myös toisen yhtiömiehen tekemistä sitoumuksista. Kommandiittiyhtiössä velkavastuu on sekä vastuunalaisella yhtiömiehellä että äänettömällä yhtiömiehellä. Äänettömän yhtiömiehen vastuu kuitenkin rajoittuu hänen yhtiöön sijoittamaansa pääomapanoksen määrään, kun taas tässäkin tapauksessa vastuunalainen yhtiömies vastaa yrityksen toiminnasta kaikella henkilökohtaisella omaisuudellaan.

Osakeyhtiö poikkeaa yksityisestä toiminimestä ja henkilöyhtiöistä merkittävästi vastuunjaoltaan. Tämä onkin yksi suuri syy, miksi niin moni pienyrittäjä on kiinnostunut osakeyhtiömuotoisesta liiketoiminnasta. Osakeyhtiössä vastuu on yhtiöllä itsellään, sillä se on oma oikeushenkilö. Tämä tarkoittaa sitä, että yrityksen osakkeenomistajien vastuu rajoittuu yhtiöön sijoitetun osakepääoman määrään. Näin ollen omistajat eivät itse vastaa yhtiön sitoumuksista tai veloista omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan. Omistajilla on ainoa mahdollisuus joutua edesvastuuseen silloin, jos he ovat tehneet sitoumuksia ennen kuin osakeyhtiö on rekisteröity. Ennen rekisteröimistä perustettavan yhtiön lukuun tehdyistä sitoumuksista ovat vastuussa toimista päättäneet tai niihin osallistuneet henkilöt.

#### 4.3 Varojen jako eri yritysmuodoissa

Toiminimi yrittäjä nostaa varoja yrityksestään yksityisottona. Palkkaa ei ole toiminimessä mahdollista maksaa muille kuin ulkopuolisille työntekijöille. Toiminimi muotoisen yrittämisen kaikki tuotot tulevat yrittäjälle itselleen ja ovat hänen omia tulojaan. Yrittäjällä on siis mahdollisuus nostaa ilman erillistä päätöstä varoja yrityksestään heti, kun niin haluaa tehdä. Toiminimen mahdollinen tappio kuuluu suoraan yrittäjälle kuten voittokin.



Henkilöyhtiössä yhtiömiehet voivat nostaa varoja palkkana, luontoisetuina, yksityisotoina ja voittona. Mahdollisesta palkasta ja luontoiseduista tulee suorittaa sosiaaliturvamaksu. Yhtiömiehillä on oikeus saada palkkaa yhtiölle tekemästään työstä vaikka asiaa ei olisi erikseen sovittu. Yhtiömiehet saavat myös periä yhtiöltä menot, jotka ovat aiheutuneet yhtiön asioiden hoidosta tai velkojen maksusta. Yhtiömiehet voivat nostaa voitto-osuutensa tilinpäätöksen laatimisen jälkeen, mikäli heillä ei ole vajausta asettamassaan yhtiöpanoksessa. Voitto jaetaan yhtiömiesten kesken heidän tilikauden alussa asettamien yhtiöpanosten suhteessa. Kommandiittiyhtiössä äänetön yhtiömies on ensisijaisessa asemassa, kun voittoa jaetaan. Äänettömälle yhtiömiehelle suoritetaan ensin hänelle kuuluva osuus, jonka jälkeen mahdollinen loppuosa jaetaan vastuunalaisten yhtiömiesten kesken. Avoimessa yhtiössä tappio jaetaan yhtiömiesten kesken tai sen mukaan, kuinka tappion jaosta on yhtiösopimuksessa sovittu. Kommandiittiyhtiön tappiosta vastaaminen kuuluu ainoastaan vastuunalaiselle yhtiömiehelle.

Osakeyhtiössä osakas voi nostaa varoja palkkana, osinkoina tai osakaslainana. Yleisimmät tavat jakaa varoja ovat kuitenkin palkkatulot työpanoksesta ja osinkotulot voitonjaosta. Yksityisotot eivät ole missään olosuhteissa sallittuja osakeyhtiössä. Osakeyhtiössä voitto jaetaan yhtiön oman vapaan pääoman rahastosta. Voitot jaetaan yhtiön osakkeenomistajille osinkoina ja niiden jaosta päättää yhtiökokous. Osingot jaetaan yleensä kerran vuodessa, mutta osakeyhtiön on mahdollista jakaa myös väliosinko keskeneräiseltä tilikaudelta. Osinkotuloista osa on verovapaata. Osakeyhtiön tappiosta on vastuussa yhtiö. Mahdollinen tappio vähennetään yhtiön seuraavien vuosien tuloksesta.

#### 4.4 Yritysmuodonmuutoksen aiheuttamat toimenpiteet

Yritysmuodonmuutosta toteutettaessa on tärkeää huomioida kaikki siihen liittyvät tärkeät toimenpiteet ja pyrkiä välttymään veroseuraamuksilta. Toiminimi on mahdollista muuttaa henkilöyhtiöksi tai osakeyhtiöksi. Henkilöyhtiö voidaan muuttaa toiminimeksi, osakeyhtiöksi tai avoin yhtiö kommandiitti yhtiöksi ja päinvastoin. Osakeyhtiö voidaan muuttaa osuuskunnaksi, avoimeksi yhtiöksi, kommandiittiyhtiöksi tai yksityisliikkeeksi.

Toiminimen muuttaminen henkilöyhtiöksi edellyttää toiminimiyrittäjän ottavan itselleen vähintään yhden yhtiökumppanin. Kun yritysmuoto muutetaan, loppuu elinkeinonharjoittaminen ja uusi avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö perustetaan. Yhtiökumppaneit-

den tulee laatia keskenään yhtiösopimus. Tällaisessa tilanteessa yhtiösopimukseen tulee sisällyttää tieto yrityksen perustamisesta, sen aiemman toiminnan jatkamisesta sekä toiminimen varojen ja velkojen kirjanpitoarvot, jotka siirtyvät henkilöyhtiölle. Näiden tulee löytyä yhtiösopimuksesta, jotta toiminimiyrittäjän ei katsottaisi lopettaneen toimintaansa. Mikäli tämä toteutuu ja toiminnan harjoittaminen jatkuu henkilöyhtiömuodossa, siirtyy myös aikaisemmin tehdyt sitoumukset vastattavaksi kaikille yhtiömiehille. Muutettaessa yritys kommandiittiyhtiöksi tulee huomioida, ettei toiminimi yrittäjä voi itse ryhtyä äänettömäksi yhtiömieheksi, koska tällöin toiminnan katsottaisiin loppuneen.

Muutettaessa toiminimi osakeyhtiöksi tulee huomioida, että toiminimiyrittäjän tulee merkitä kaikki yrityksen osakkeet. Tämä tarkoittaa sitä, että omistajien lisääminen ei onnistu ilman veroseurauksia muodonmuutoksen yhteydessä. Muutettaessa muotoa osakeyhtiöksi tulee edeltäneen yrityksen identiteetin säilyä, ja mikäli omistajia lisättäisiin, ei identiteetti säilyisi olennaisilta osin. Tässä tulee myös huomioida, että osakeyhtiön toimintaa tulee harjoittaa saman henkilön puolesta, joka sitä ennen muutostakin harjoitti. Jos uusia omistajia kuitenkin välittömästi halutaan on mahdollista ryhtyä erinäisiin toimenpiteisiin. Näitä ovat osakeyhtiön perustaminen avoimen yhtiön kautta, jolloin on mahdollista ottaa yhtiökumppani tai korottamalla osakepääomaa muodon muutoksen jälkeen.

Yritysmuodon muutos osakeyhtiöksi aiheuttaa myös Y-tunnuksen vaihtumisen. Tämä johtuu siitä, että vanhaa liiketoimintaa ei suoraan voida jatkaa osakeyhtiömuotoisena, vaan muodon muutoksen hetkellä perustetaan uusi osakeyhtiö. Y-tunnuksen saaminen edellyttää perustamisilmoituksen tekoa. Samalla tulee myös tehdä elinkeinonharjoittajan lopettamisilmoitus jos aikaisempi yritys lopettaa toimintansa samalla. Perustamiskirjaan tulee merkitä, että yksityisyritys sijoitetaan yhtiöön. Yksityisyri-tyksestä yleisesti siirretään yli puolet sen varoista uudelle yhtiölle. Velvoitteet, joita yksityisyri-tyksellä on ollut siirtyvät yrityksen muodonmuutoksen jälkeen osakeyhtiön vastattaviksi. Elinkeinoharjoittaja ei itse kuitenkaan vapaudu velvoitteista elleivät velkojat häntä vapauta. Mikäli osakeyhtiö haluaa jatkaa samalla nimellä kuin toiminimi on aikaisemmin toiminut, täytyy yrittäjän tehdä lopettamisilmoitus tai vaihtaa yksityisyri-tyksensä nimeä. Näin aiemmin käytössä ollut nimi vapautuu osakeyhtiön käyttöön. Lopettamisilmoitukset ja perustamisilmoitukset tehdään patentti- ja rekisterihallituksen lomakkeilla.

Avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön muuttaminen toiseksi yritysmuodoksi edellyttää kaikkien yhtiömiesten yksimielistä suostumusta. Mikäli henkilöyhtiöstä halutaan muuttaa yritysmuoto toiminimeksi, täytyy toiminnan jatkua 12 kuukauden ajan ilman yhtiökumppaneita. Tähän tilanteeseen päästään esimerkiksi erottamalla kommandiittiyhtiön äänetön yhtiömies tai lunastamalla avoimessa yhtiössä muiden yhtiömiesten osuudet yrityksestä. Yhtiösopimuksen muuttaminen riittää, kun halutaan siirtyä henkilöyhtiöstä osakeyhtiöksi. Tätä varten yrityksen tulee tietysti myös olla merkittynä kaupparekisteriin. Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö muuttuvat osakeyhtiöksi, kun yhtiömuodon muutos on merkitty kaupparekisteriin. Osakeyhtiöllä säilyy kaikki ne oikeudet ja velvollisuudet, mitä sitä edeltäneellä henkilöyhtiöllä oli.

Osakeyhtiön yritysmuodon muutos tulee rekisteröidä ja se tulee voimaan sillä. Yksityinen osakeyhtiö muutetaan henkilöyhtiöksi tekemällä osakkeenomistajista yhtiömiehiä. Tämä edellyttää osakeyhtiöllä olevan vähintään kaksi osakkeenomistajaa. Tässä tapauksessa yhtiön Y-tunnus säilyy. Yhden osakkeenomistajan osakeyhtiö voi jatkaa toimintaa yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Kyseisen henkilön tulee olla Euroopan talousalueella asuva luonnollinen henkilö. Tässä tapauksessa uusi Y-tunnus on haettava, sillä vanha ei säily.

Yritysmuodon muutoksessa tarvittavat lomakkeet löytyvät yritys- ja yhteisötieto järjestelmän Internet-sivuilta sekä patentti- ja rekisterihallituksesta. Internet-sivuilla on selkeästi ilmaistu, mitä lomaketta käytetään missäkin tapauksessa. Lomakkeet löytyvät osoitteesta: <http://www.ytj.fi/palvelut/y-lomakkeet/muutos-ja-lopettamisilmoituslomakkeet>.

#### 4.5 Case-yritykselle sopivin yritysmuoto

Nykyhetkellä case-yrityksen toiminta on kannattavaa, joskin vielä pieni muotoista. Yrittäjä kuitenkin elättää itsensä toiminnallaan ja pyrkimykset toiminnan laajentamiseen ovat realistiset. Viime aikoina case-yrityksellä on ollut paljon hankintoja ja kuluja liike-toiminnastaan, minkä näkee yrityksen tilinpäätöksestä liitteestä yksi. Tämän vuoksi tulos on tippunut aiemmasta yli kolmanneksen vaikka liikevaihto on muuten vuosi vuodelta kasvanut. Hankintoja on kuitenkin tehty liiketoiminnan kasvattamista ja tehostamista ajatellen.

Toiminimi-yrittäminen on ollut helppo tapa päästä mukaan yritystoimintaan ja jatkaa pienimuotoista liiketoimintaa. Vaikuttaakin siltä, että vielä tällä hetkellä järkevin vaihtoehto case-yrityksen yritysmuodoksi on toiminimi. Case-yritykselle sopivinta yritysmuotoa voidaan perustella yritysmuodon valintaan vaikuttavien tekijöiden kautta, kun perustiedot toiminimestä, henkilöyhtiöistä ja osakeyhtiöstä ovat tiedossa. Valintaan vaikuttavia tekijöitä ovat perustajien lukumäärä, pääoman tarve, vastuut, toiminnan joustavuus, yritystoiminnan jatkuvuus ja kasvumahdollisuudet, voitonjako ja verotus. Case-yrityksellä on tällä hetkellä vain yksi perustajajäsen, kuten yrittäjä on itse alun perin halunnut. Yhden omistajan mahdollisia yritysmuotoja ovat joko toiminimi tai yksityinen osakeyhtiö. Tämä siis sulkee henkilöyhtiömuotoisen toiminnan pois. Yleisesti ajatellaan osakeyhtiön olevan sopivin yritysmuoto niille, jotka tarvitsevat paljon alkupääomaa yritystoiminnalleen. Case-yrityksen tapauksessa alkupääomaa ei kuitenkaan ole tarvittu, eikä tällä hetkellä yritysmuodon muutosta mietitä pääoman tarpeen vuoksi. Case-yrittäjän liiketoiminta perustuu enemmänkin työpanokseen, ja pääoma ei ole sidoksissa liiketoiminnan tuottoon. Case-yrityksen pääoman tarve on siis tällä hetkellä hyvin pieni.

Teoriassa osakeyhtiön osakkeen omistajana case-yrittäjän vastuu toiminnasta olisi pienempää kuin toiminimenä. Tosiasiassa on niin, että vaikka omistaja on osakeyhtiössä vastuussa vain sijoittamallaan pääomapanoksella, ei se tarkoita, että lainan ottaminen olisi huolettomampaa tai helpompaa. Pankit usein haluavat pieniltä ja toiminnan alkuvaiheessa olevilta osakeyhtiöiltä henkilökohtaisia vakuuksia. Vaikka case-yrityksen toimintamuoto olisi osakeyhtiö ei case-yrittäjä tosiasiassa olisi yhtään sen vähemmän vastuussa esimerkiksi lainoistaan kuin tällä hetkellä toiminimenä. Tämän kokoisella liiketoiminnalla, mitä case-yrittäjä harjoittaa, ei siis loppujen lopuksi ole vastuun kannalta suurta merkitystä onko yritysmuoto toiminimi vai osakeyhtiö. Case-yritys ei myöskään tällä hetkellä kanna suurta riskiä sitoumuksistaan eikä myöskään tee isoja investointeja. Tästäkään syystä tällä hetkellä ei ole tarvetta osakeyhtiömuotoiselle liiketoiminnalle vastuunjaon kannalta.

Toiminimen toiminta on selkeästi osakeyhtiötä joustavampaa. Toiminimiyrittäjä tekee päätökset itse ja kantaa niistä myös vastuun. Tällöin päätöksen tekoa on nopeaa eikä niiden tekeminen edellytä erityisiä toimenpiteitä case-yrittäjältä. Osakeyhtiössä sen sijaan on pidettävä hallituksen kokouksia pöytäkirjoineen, jotta päätökset voitaisiin

tehdä laillisesti. Tämän lisäksi osakeyhtiössä tulee järjestää vähintään yksi yhtiökokous vuodessa. Päätöksen tekeminen on siis osakeyhtiössä huomattavasti byrokraattisempaa ja vaatii jo yhden omistajan osakeyhtiöltä paljon vaivaa ja paperitöitä suhteessa toiminimeen. Pieni muotoiselle liiketoiminnalle on osakeyhtiössä päätöksenteko hyvin vaivalloista ja aikaa vievää. Erityisesti case-yrityksen tapauksessa yrittäjä joutuisi pääasiallisen työnsä ohella hoitamaan huomattavan paljon paperitöitä, sillä hänellä ei ole palkollisia tekemässä näitä. Tähän case-yrittäjällä ei välttämättä ole tarpeeksi aikaa. Myös kirjanpito ja tilinpäätöskustannukset ovat toiminimessä edullisempia kuin muissa vaihtoehtoissa, eivätkä vaadi niin paljon vaivaa.

Toiminimen toimintaa ei voi siirtää yrittäjältä toiselle, mikä saattaa muodostua ongelmaksi, kun yrityksen toiminnan jatkuvuutta ajatellaan. Kuitenkin jos ajatellaan case-yrittäjän yritystoiminnan laatua voidaan miettiä haluaako yrittäjä, että jollain toisella on mahdollisuus jatkaa hänen työtään tai onko se edes mahdollista. Case-yrittäjän tekemää työtä ei kuitenkaan kuka tahansa pysty tekemään eikä yritystoiminta voi jatkua ilman, että joku tekee kyseistä työtä. Yritysmuotoa on kuitenkin mahdollista muuttaa tulevaisuudessa henkilöyhtiöksi tai osakeyhtiöksi, mikäli case-yrittäjä haluaa jonkun muun jatkavan yritystoimintaansa. Toiminimi ei myöskään mahdollista yritystoiminnan kasvua omistajien suhteessa, joten jos case-yrittäjä päätyy hankkimaan liikekumppaneita täytyy hänen ennemmin tai myöhemmin muuttaa yritysmuotoa.

Toiminimi mahdollistaa varojen noston tarpeen mukaan yksityisottoina. Toiminimi muotoisena case-yrittäjä voi siis nostaa yrityksestään rahaa sitä mukaan, kun voittoa syntyy. Jos case-yrittäjän liiketoiminta olisi osakeyhtiö muotoista kannattaisi hänen nostaa varoja palkkana sekä osinkoina. Palkkana nostetuista varoista koituu kuitenkin kuluja sekä palkansaajalle että yritykselle. Osinkoja jaetaan normaalisti vain kerran vuodessa, mutta kahdesti jakaminenkin on mahdollista. Varojen saanti vain kerran vuodessa tarkoittaa sitä, että kannattaa hyvin suunnitella niiden käyttö, jotta ne riittävän koko vuoden jaksolle.

Verotuksellisesti, tehtyjen laskelmien perusteella, tällä hetkellä kannattavin vaihtoehto on toiminimi. Toiminimen verotusta pidetään kuitenkin yleisesti ankarimpana eikä se erityisemmin mahdollista verosuunnittelua. Tehdyistä laskelmista voidaan kuitenkin huomata, että yrityksen pieni nettovarallisuus ja viime aikaisten kulujen määrä vaikut-

tavat suuresti verotukseen. Jos yrityksen nettovarallisuus tai sen tekemä tulos kasvaa tai jos se ottaa palkollisia, kannattaa verotukseen liittyviä laskelmia päivittää.

Case-yrittäjä on myös harkinnut toiminnan laajentamista omistajien suhteessa. Mikäli tällainen tilanne ajankohtaistuu, ei toiminimenä voi enää yritystoimintaa harjoittaa. Tällöin kannattaa harkita henkilöyhtiön ja osakeyhtiön välillä. Henkilöyhtiö on yritys-  
muotona lähempänä toiminimeä. Henkilöyhtiössä päätökset ja edustaminen on mahdollista toteuttaa lähes yhtä joustavasti kuin toiminimessä, mikäli yhtiökumppani on luotettava. Henkilöyhtiön yhtiömiesten verotus tapahtuu samankaltaisesti kuin toiminimen verotus. Todennäköisesti pääoman tarve ei tule kasvamaan kahden henkilön yrityksessäkään kovin suureksi. Mikäli yhtiökumppanit haluaisivat ostaa liiketilan yritykselleen, ei sitä vielä pidettäisi yritysmaailmassa kovinkaan suurena investointina.

Henkilöyhtiö on hallinnollisesti vähemmän vaivaa tuottava yritysmuoto kuin osakeyhtiö ja toiminimestä siirtymisen jälkeen varmasti turvallinen vaihtoehto. Henkilöyhtiön positiivisia puolia on myös se, että yhtiösopimuksella pystytään määrittelemään toimintaa hyvin pitkälle. Jos case-yrittäjä päättyy jossain vaiheessa jatkamaan yritystoimintaa yhtiökumppanin kanssa, kannattaa verotuslaskelmat päivittää realistisiin versioihin. Uskoisin kuitenkin yritystoiminnan luonteen vuoksi henkilöyhtiön olevan suositeltavampi yhtiömuoto.

## **5 Työn arviointi**

Tutkimuksessa selvitettiin yritysmuotojen eroavuuksia ja niiden kannalta parasta vaihtoehtoa case-yritykselle. Teorian avulla käytiin läpi, kuinka yritysmuodon muuttaminen vaikuttaisi case-yrityksen tämän hetkiseen toimintaan. Työn tarkoituksena oli myös selkiyttää eri yritysmuotojen ominaisuuksia ja sitä, kuinka yritysmuodon muutos tapahtuu. Yritysmuodot ovat aihealueena todella laaja, joten työ rajattiin koskemaan toiminimeä, henkilöyhtiöitä ja yksityistä osakeyhtiötä.

Työssä käytetty aineisto antoi päteviä vastauksia määriteltyihin tutkimuskysymyksiin ja -ongelmaan. Työssä tutkittiin juuri sitä mitä oli tarkoitus tutkia, eli tutkimus pysyi alussa määriteltyjen rajoitusten sisällä. Tämän vuoksi työn validiteettia eli pätevyyttä voi-

daan pitää korkeana. Työssä käytettiin ajantasaisia lähteitä, kuten lakeja, jotka ovat korkeampia noudatettavia säännöksiä. Muu tutkimusaineisto koostui suurimmaksi osin aiheeseen liittyvästä viimeiseksi saatavissa olevasta tiedosta. Esimerkiksi osakeyhtiötä koskeva kirjallisuus pyrittiin valitsemaan ajalta osakeyhtiölain uudistumisen jälkeen. (Vilkkä 2005, 159–160.)

Ajantasaiset lähteet tekevät työstä luotettavan, eli sen reliabiliteetti on vahva. Reliabiliteettia saattaa kuitenkin hieman heikentää mahdolliset muutokset, joita lähdekirjallisuuden julkaisun jälkeen on tapahtunut. Lähteiden paikkansa pitävyyttä kuitenkin varmistettiin perehtymällä useampaan samaa aihetta käsittelevään lähteeseen. Validiteettia vahvistaa myös työn empiirisen osion pohjalla käytetty realistinen tilinpäätös. Tämä tilinpäätös määritteli luvut laskelmiin joko suoraan tai mukailen. Kaikki laskelmat perustuivat siis aitoon tilinpäätökseen. (Vilkkä 2005, 158–159.)

Teoriaosuuden lisäksi työssä käsiteltiin case-yritystä. Tätä varten haastateltiin case-yrittäjää, jotta saataisiin selvyys yrityksen lähtökohdista ja tulevaisuuden suunnitelmista. Lisäksi haastattelusta ilmeni ne asiat, joista case-yrittäjä on epävarma yrityksessään. Haastattelun laatu taattiin tekemällä kysymysrunko etukäteen ja valitsemalla kysymykset aiheeseen liittyen. Haastattelu tehtiin vasta työn teoriaosuuden oltua valmis, jotta sen luotettavuus paranisi. Vaikka haastattelun osuus työssä oli suhteellisen pieni, oli se sitäkin tärkeämpi. Ilman haastattelua olisi ollut mahdotonta tehdä johtopäätöksiä case-yrityksen toimintaa ajatellen. Uskon yhden haastattelun riittäneen koska työ perustui suurelta osin case-yrityksen näkökulmiin. Näin ollen yhdellä haastattelulla saatiin kerättyä kaikki tarpeellinen tieto.

Koen työn onnistuneen kokonaisuutena hyvin. Työssä pysyttiin sen tavoitteissa ja tarkoituksessa. Näitä olivat yhtiömuotojen suurimpien erojen esittäminen selkokielellä ja case-yrityksen yritysmuodon tutkiminen. Myös yritysmuodon muutos käsiteltiin mielestäni tarpeeksi kattavasti. Aiheessa keskityttiin enemmän toiminimen yritysmuodon muutokseen koska sitä tutkittiin case-yrityksen kannalta. Uskon case-yrittäjän hyötyvän työstä, sillä siinä esitetään case-yrityksen kannalta paras yritysmuoto. Lisäksi työssä selvitetään, millaisiin muutoksiin case-yrittäjän kannattaa varautua mikäli yritysmuotoa muutettaisiin. Työssä on myös kerrottu käytännön kannalta, kuinka

case-yrittäjä pystyy vaihtamaan yritysmuotoa. Case-yrittäjän lisäksi työstä voi hyötyä kuka tahansa yritystoimintaa aloitteleva pienyrittäjä.

Yritysmuodot on aiheena laaja ja tällekin työlle on mahdollista tehdä jatkotutkimuksia. Tässä työssä perehdyttiin verotukseen vain pintapuoleisesti esimerkkien avulla. Yrittäjät pyrkivät aina mahdollisimman edulliseen verotukseen. Jatkotutkimuksena voisikin tehdä kattavamman verosuunnittelun case-yrittäjälle ja perehtyä yritysmuotoihin vain niiden verotuksen kannalta. Tutkimuksessa voisi myös selvittää, kuinka paljon case-yrittäjän tulisi tehdä liikevaihtoa, jotta mikin yritysmuoto olisi kannattavin.



## Lähteet

Boman, Antton 2010. Osakeyhtiön verotus ja verosuunnittelu. Keravan automaatio ja kone Kauko Oy. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu, Vantaa.

Henkilöverotuksen lakimuutoksia vuodelle 2011. 2011. Verohallinto. Päivitetty 17.5.2011. [Http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat\\_veroohjeet/Henkiloasiakkaan\\_tuloverotus/Paaomatulot/Henkilöverotuksen\\_lakimuutoksia\\_vuodelle\(12385\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Paaomatulot/Henkilöverotuksen_lakimuutoksia_vuodelle(12385)). Luettu 26.9.2011.

Huusko, Leena 2000. Henkilöyhtiö vai osakeyhtiö. Tuloverotus eri yhtiömuodoissa. Opinnäytetyö. Mercuria Business School, Vantaa

Hyvärinen Heikki 2010. Yritysverotus. Tuloverojärjestelmä. Luentomateriaali. Metropolia Ammattikorkeakoulu, Vantaa.

Ilmoniemi, Maija & Järvensivu, Petri & Kyläkallio, Kalle & Parantainen, Jari & Siikavuo, Juha 2009. Uuden yrittäjän käsikirja. Talentum, Helsinki.

Johdatus laadullisen tutkimuksen metodologiaan. Helsingin yliopiston valtiotieteellinen tiedekunta. [Http://www.valt.helsinki.fi/yleope/kvali/kvali1.htm](http://www.valt.helsinki.fi/yleope/kvali/kvali1.htm). Luettu 19.0.2011.

Julkinen osakeyhtiö. 2010. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. Päivitetty 18.11.2010. [Http://www.kotus.fi/index.phtml?i=476&s=2610](http://www.kotus.fi/index.phtml?i=476&s=2610). Luettu 4.10.2011.

Juote, Taru & Ukkola, Outi 1998. Yrityksen luovutus ja yritysmuodon muutokset. Yritysjulkaisut. Edita, Helsinki.

Kirjanpidon ABC. 2011. Taloushallintoliitto ry. Päivitetty syyskuu 2011. [Http://www.taloushallintoliitto.fi/tilitoimistot/kirjanpidon\\_abc/](http://www.taloushallintoliitto.fi/tilitoimistot/kirjanpidon_abc/). Luettu 5.10.2011.

Korttila, Anna-Mari & Nevalainen, Johanna 2010. Toiminimi, henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. Yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu, Vantaa.

Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 29.4.1988/389.

Leppiniemi, Jarmo & Walden, Risto 2010. Tilinpäätös- ja verosuunnittelu. 11., uudistettu painos. WSOY, Helsinki.

Luettelo kuntien ja seurakuntien tuloveroprosenteista vuonna 2011. 2011. Verohallinto. Päivitetty 16.5.2011. [Http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat\\_veroohjeet/Verohallinnon\\_paatokset/2010/Luettelo\\_kuntien\\_ja\\_seurakuntien\\_tulover\(14473\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_paatokset/2010/Luettelo_kuntien_ja_seurakuntien_tulover(14473)). Luettu 26.9.2011.

Lumilampi, Leena 2011. Elinkeinonharjoittaja. Tmi case-yritys, Helsinki. Haastattelu 17.9.2011.

Millainen osakeyhtiö on yhtiömuotona?. Laki 24. [Http://www.laki24.fi/yrit-osakeyhtio-yhtiömuoto.html](http://www.laki24.fi/yrit-osakeyhtio-yhtiömuoto.html). Luettu 4.10.2011.

Osakeyhtiö – palkka, osinko ja laina. 2011. Yritys-Suomi. Päivitetty 8.3.2011. [Http://www.update.yrityssuomi.fi/ysforms/default.aspx?nodeid=15695](http://www.update.yrityssuomi.fi/ysforms/default.aspx?nodeid=15695). Luettu 6.10.2011.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624.

Osakeyhtiön perusilmoitus. 2011. Patentti- ja rekisterihallitus. Päivitetty 11.5.2011. [Http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen.html](http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen.html). Luettu 24.5.2011. Osakeyhtiön perustamistoimet ja yhtiömuodon sääntely. Suomen yrittäjät. [Http://www.yrittajat.fi/minustakoyrittaja/perustamistoimet/osakeyhtio/](http://www.yrittajat.fi/minustakoyrittaja/perustamistoimet/osakeyhtio/). Luettu 24.5.2011.

Osakeyhtiön verotus. Suomen yrittäjät. [Http://www.yrittajat.fi/verotjarahat/verotus/osakeyhtionverotus/](http://www.yrittajat.fi/verotjarahat/verotus/osakeyhtionverotus/). Luettu 6.10.2011.

Osakeyhtiö: Osakkeenomistajan vastuu veloista. Laki 24. [Http://www.laki24.fi/yritysosekeyhtio-osakkeenomistajanvastuu.html](http://www.laki24.fi/yritysosekeyhtio-osakkeenomistajanvastuu.html). Luettu 12.10.2011.

Raatikainen, Leena 2006. Liikeideasta liikkeelle. 5., uudistettu painos. Edita, Helsinki.

Rissanen, Kirsti & Airaksinen, Manne & Bärlund, Johan & Castrén, Martti & Harju, Ilkka & Jauhiainen, Jyrki & Kaisanlahti, Timo & Kivivuori, Antti & Kuoppamäki, Petri & Mähönen, Jukka & Villa, Seppo & Wilhelmsson, Thomas 2006. Yritysoikeus. Toinen, uudistettu painos. WSOY, Helsinki.

Siikarla, Pertti J. 2003. Henkilöyhtiöt. Kaikki mitä sinun pitää tietää avoimista ja kommandiittiyhtiöistä. Yrityskirjat, Helsinki.

Sutinen, Mika & Viklund, Esa 2004. Kaikki mitä olet halunnut tietää yritystoiminnasta mutta et ole tiennyt keneltä kysyä. Opas yrittäjille, yrityksen perustamista suunnitteleville sekä yrittäjätutkintoon valmentautuville. 10., uudistettu painos. Savonia-ammattikorkeakoulu, Kuopio.

Tappion vähentäminen. 2007. Yritys-Suomi. Päivitetty 14.9.2007. [Http://www.update.yrityssuomi.fi/ysforms/default.aspx?contentid=9445](http://www.update.yrityssuomi.fi/ysforms/default.aspx?contentid=9445). Luettu 23.9.2011.

Toiminimen perustaminen ja vastuut. Suomen yrittäjät. [Http://www.yrittajat.fi/minustakoyrittaja/perustamistoimet/elinkeinonharjoittaja/](http://www.yrittajat.fi/minustakoyrittaja/perustamistoimet/elinkeinonharjoittaja/). Luettu 13.5.2011.

Tomperi, Soile 2009. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 23., uudistettu painos. WSOYpro, Helsinki.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535.

Tuloverotus – osakeyhtiö ja osuuskunta. 2011. Verohallinto. Päivitetty 9.6.2011. [Http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys\\_ja\\_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio\\_ja\\_osuuskunta/Tuloverotus](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Tuloverotus). Luettu 6.10.2011.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. Tammi, Helsinki.

Ukkola, Outi & Vilppula, Taru 2004. Yrityksen omistus muutoksessa. Sukupolvenvaihdos, yhtiömuoto, verotus. Edita, Helsinki.

Veroilmoituksen antaminen – osakeyhtiö ja osuuskunta. 2011. Verohallinto. Päivitetty 21.6.2011. [Http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys\\_ja\\_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio\\_ja\\_osuuskunta/Veroilmoituksen\\_antaminen](http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Veroilmoituksen_antaminen). Luettu 6.10.2011.

Vilkka, Hanna 2005. Tutki ja kehitä. Tammi, Helsinki.

Villa, Seppo 2006. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. 3., uudistettu painos. Talentum, Helsinki.

Villa, Seppo & Ossa, Jaakko & Saarnilehto, Ari 2007. Yritysmuodot. Toiminta, rahoitus ja verotus. WSOY, Helsinki.

Vuoden 2011 valtion tuloveroasteikko. 2011. Verohallinto. Päivitetty 20.6.2011. [Http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat\\_veroohjeet/Henkiloasiakkaan\\_tuloverotus/Ansio-tulot/Vuoden\\_2011\\_valtion\\_tuloveroasteikko\(12367\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Ansio-tulot/Vuoden_2011_valtion_tuloveroasteikko(12367)). Luettu 20.9.2011.

Yksityisen elinkeinonharjoittajan muutosilmoitus. 2010. Patentti- ja rekisterihallitus. Päivitetty 15.11.2010. [Http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/muutokset.html](http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/muutokset.html). Luettu 28.4.2011.

Yritysmuodon muutokseen liittyvät muutosilmoitukset. 2010. Yritys-Suomi. Päivitetty 30.8.2010. [Http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=17543](http://www.yrityssuomi.fi/default.aspx?nodeid=17543). Luettu 28.4.2011.

Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan jatkaminen osakeyhtiömuotoisena. 2010. Patentti- ja rekisterihallitus. Päivitetty 1.1.2010. [Http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/muutokset/muutososakeyhtioksi.html](http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/muutokset/muutososakeyhtioksi.html). Luettu 28.4.2010.

Yksityisen osakeyhtiön muuttaminen osuuskunnaksi, avoimeksi yhtiöksi, kommandiittiyhtiöksi tai yksityisliikkeeksi. 2010. Patentti- ja rekisterihallitus. Päivitetty 19.10.2010. [Http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/muutokset/yritysmuodonmuutos.html](http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/muutokset/yritysmuodonmuutos.html). Luettu 25.5.2011.

Yritysmuodon valinta. 2008. Yritys-Suomi. Päivitetty 16.1.2008. [Http://www.update.yrityssuomi.fi/ysforms/default.aspx?nodeid=15544](http://www.update.yrityssuomi.fi/ysforms/default.aspx?nodeid=15544). Luettu 4.10.2011.

**Case-yrityksen tilinpäätös 2009 - 2010**

	01.01.2010-31.12.2010	01.01.2009-31.12.2009
<b>Tuloslaskelma</b>		
<b>1. Liikevaihto</b>	<b>43 736,33</b>	<b>41 680,31</b>
5. Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	6 048,18-	3 855,00-
Aineet tarvikkeet ja tavarat yht.	6 048,18-	3 855,00-
5. Materiaalit ja palvelut yhteensä	6 048,18-	3 855,00-
6. Henkilösivukulut		
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	2 650,98-	1 260,48-
Muut henkilösivukulut	154,58-	0,00-
Muut henkilösivukulut yht.	2 805,56-	1 206,48-
6. Henkilösivukulut yht.	2 805,56-	1 206,48-
7. Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	568,20-	153,54-
7. Poistot ja arvonalentumiset yht.	568,20-	153,54-
8. Liiketoiminnan muut kulut	15 932,77-	10 525,75-
<b>9. Liikevoitto</b>	<b>18 381,62</b>	<b>25 885,54</b>
10. Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko ja rahoitustuotot	1,05	0,00
Korkokulut ja muut rahoituskulut	10,00-	0,00
10. Rahoitustuotot ja -kulut yht.	8,95-	0,00
<b>11. Voitto ennen satunnaisia eriä</b>	<b>18 372,67</b>	<b>25 885,54</b>
<b>13. Voitto ennen tp-siirtoja ja veroja</b>	<b>18 372,67</b>	<b>25 885,54</b>
15. Tuloverot	3 890,33-	3 606,18-
<b>17. Tilikauden voitto</b>	<b>14 482,34</b>	<b>22 279,36</b>

	31.12.2010	31.12.2009
<b>Tase</b>		
<b><u>VASTAAVAA</u></b>		
<b>A Pysyvät vastaavat</b>		
II Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	1 704,59	460,60
II Aineelliset hyödykkeet yht.	1 704,59	460,60
<b>A Pysyvät vastaavat yht.</b>	<b>1 704,59</b>	<b>460,60</b>
<b>B Vaihtuvat vastaavat</b>		
II Saamiset, lyhytaikaiset		
Siirtosaamiset	266,69	446,43
II Lyhytaikaiset saamiset yht.	266,69	446,43
IV Rahat ja pankkisaamiset yht.	869,83	1 622,12
<b>B Vaihtuvat vastaavat yht.</b>	<b>1 136,52</b>	<b>2 068,55</b>
<b>VASTAAVAA YHTEENSÄ</b>	<b>2 841,11</b>	<b>2 529,15</b>
<b><u>VASTATTAVAA</u></b>		
<b>A Oma pääoma</b>		
I Oma pääoma	37 606,59-	22 809,85-
V Edellisten tilikausien voitto	24 774,55	2 495,19
VI Tilikauden voitto	14 482,34	22 279,36
<b>A Oma pääoma yht.</b>	<b>1 650,30</b>	<b>1 964,70</b>
<b>D Vieras pääoma, lyhytaikainen</b>		
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	910,81	344,45
Siirtovelat	280,00	220,00
<b>D Lyhytaikainen vieras pääoma yht.</b>	<b>1 190,81</b>	<b>564,45</b>
<b>VASTATTAVAA YHTEENSÄ</b>	<b>2 841,11</b>	<b>2 529,15</b>

## **Haastattelukysymykset**

### **Taustakysymykset**

Kuinka kauan yritys on toiminut?

Mikä on yrityksen toimiala?

Missä yrityksen sijaitsee?

Mikä on nykyinen yritysmuoto?

Kuinka monta henkilöä yrityksessä työskentelee?

Mikä on kuukausittainen asiakasmäärä?

Kuinka usein varoja nostetaan?

Kuka tekee yrityksen kirjanpidon?

Mitä toivot tulevaisuudelta yritystoimintaa ajatellen?

### **Tutkimusongelmaan vastaavat kysymykset**

1. Mikä on yrityksesi toimintaperiaate eli kuinka yrityksesi toimii?
  2. Millä tavalla haluaisit muuttaa tai kasvattaa liiketoimintaasi?
  3. Onko yrityksesi toiminut koko yrittäjän urasi ajan samalla yhtiömuodolla?
  4. Millä perusteilla nykyinen yritysmuotosi on valittu?
  5. Millä toiminimen kannattavuutta on perusteltu?
  6. Oletko tehnyt mahdollisia verotuslaskelmia perustaessasi yritystä? Ovatko nämä vaikuttaneet yritysmuodon valintaan?
  7. Miksi haluaisit vaihtaa yritysmuotoa?
  8. Mikä nykyisessä yritysmuodossa on ongelma?
  9. Miten haluaisit vastuun jakautuvan yrityksessä mikäli uusi yhtiökumppani otetaan?
  10. Miten haluaisit edustusoikeuden jakautuvan?
  11. Mitä odotat tämän tutkimuksen tuovan sinulle?
- Haluatko vielä kertoa jotain omin sanoin yrityksestäsi ja sen toiminnasta?

**Valtion tuloveroasteikko 2011**

<b>Verotettava ansiotulo, euroa</b>	<b>Vero alarajankohdalla, euroa</b>	<b>Vero alarajan ylittäväs- tä tulon osasta, %</b>
15 600 - 23 200	8	6,5
23 200 - 37 800	502	17,5
37 800 - 68 200	3 057	21,5
68 200 -	9 593	30,0

(Vuoden 2011 valtion tuloveroasteikko.)

**Olettamatilanteen tase 2011****Tase****VASTAAVAA****A Pysyvät vastaavat**

II Aineelliset hyödykkeet	
Koneet ja kalusto	4 854,60
Rakennukset ja rakennelmat	<u>125 000,00</u>
II Aineelliset hyödykkeet yht.	129 854,60

**A Pysyvät vastaavat yht. 129 854,60**

**B Vaihtuvat vastaavat**

IV Rahat ja pankkisaamiset yht.	24 002,08
---------------------------------	-----------

**B Vaihtuvat vastaavat yht. 24 002,08**

**VASTAAVAA YHTEENSÄ 153 856,68**

**VASTATTAVAA****A Oma pääoma**

I Oma pääoma	20 000,00
VI Tilikauden voitto	28 856,68

**A Oma pääoma yht. 48 856,68**

**E Vieras pääoma, pitkäaikainen**

Pitkäaikaiset pankkilainat	105 000,00
----------------------------	------------

**E Pitkäaikainen vieras pääoma yht.**

**105 000,00**

**VASTATTAVAA YHTEENSÄ 153 856,68**



**Osakkeen matemaattisen arvon laskukaava**

$$\frac{\text{Varat} - \text{Velat}}{\text{Osakkeiden lkm.}} = \text{Osakkeen matemaattinen arvo}$$

(Tomperi 2009, 44, 47.)